

Брюксел, 30 януари 2026 г.
(OR. en)

5848/26

JAI 124
FRONT 23
RELEX 120
ASILE 11
MIGR 30
CRIMORG 28
COSI 19
ENFOPOL 25
COMIX 29
CH
IS
LI
NO

ПРИДРУЖИТЕЛНО ПИСМО

От: Генералния секретар на Европейската комисия, подписано от г-жа Martine DEPREZ, директор

Дата на получаване: 30 януари 2026 г.

До: Г-жа Thérèse BLANCHET, генерален секретар на Съвета на Европейския съюз

№ док. Ком.: COM(2026) 45 final

Относно: СЪОБЩЕНИЕ НА КОМИСИЯТА ДО ЕВРОПЕЙСКИЯ ПАРЛАМЕНТ И СЪВЕТА
Европейска стратегия за управление на убежището и миграцията

Приложено се изпраща на делегациите документ COM(2026) 45 final.

Приложение: COM(2026) 45 final

Брюксел, 29.1.2026 г.
COM(2026) 45 final

**СЪОБЩЕНИЕ НА КОМИСИЯТА ДО ЕВРОПЕЙСКИЯ ПАРЛАМЕНТ И
СЪВЕТА**

Европейска стратегия за управление на убежището и миграцията

1. Увод

Постигането на резултати в областта на миграцията е и ще продължи да бъде политически приоритет. Гражданите очакват политика в областта на миграцията и убежището, която е справедлива и твърда, с която се управлява ефективно миграцията и която остава вярна на европейските ценности.

Въз основа на стабилния напредък през последните години Европейският съюз сега отваря нова глава. Комисията и държавите членки работят в тясно сътрудничество за **намаляване на незаконната миграция и подобряване на управлението на миграцията**. Комбинацията от реформите, въведени с Пакта за миграцията и убежището („Пакта“), с които се цели баланс между солидарността и отговорността, решителната дипломатия в областта на миграцията и ефективното оперативно сътрудничество в рамките на Съюза и извън него дава резултати, по-специално постепенно намаляване на броя на незаконно пристигащите от 2023 г. насам⁽¹⁾.

Подходът на ниво ЕС към управлението на миграцията е абсолютно необходим, за да се отговори на очакванията на гражданите — подход, при който ЕС показва, че е в състояние да **предотвратява незаконната миграция** и да прекъсне дейността на престъпните мрежи за контрабанда, да **защитава хората**, бягащи от война и преследване, и да **насърчава талантите** да дойдат в ЕС, за да се повиши конкурентоспособността на нашата икономика.

Повечето мигранти, които пристигат и остават в Съюза незаконно, не отговарят на условията за която и да е форма на закрила и нямат право да останат⁽²⁾. Освен това само около една четвърт от лицата, които нямат право да останат, действително напускат Съюза⁽³⁾. **Не може да има толерантност спрямо злоупотребата със система**, предназначена да осигури закрила на лицата, които наистина се нуждаят от нея. Тази проблемна ситуация създаде вратички за трайно незаконно пребиваване в Съюза — с широкообхватни последици за образованието, жилищното настаняване и местните услуги, като по този начин подкопа общественото доверие в способността на Европа да управлява миграцията и да оформя миграционната си политика въз основа на европейските интереси. Това оказва въздействие и върху способността на Европа да привлича допълнителна работна сила, от която нашите икономики и пазари на труда спешно се нуждаят. Освен това от 2021 г. насам използването на миграцията като оръжие от страна на Беларус и Русия допълнително усложни положението с миграцията и сигурността в Съюза, като създаде нови форми на хибридни заплахи, използващи миграцията за политически цели.

90 % от хората, влизащи незаконно в ЕС, използват за целта услуги, предоставяни от престъпни групи и **мрежи за контрабанда**⁽⁴⁾, които излагат на риск живота на хората в пустинята и по море, отнемат им човешкото достойнство в стремежа си към печалба и нарушават основните права. Контрабандата на мигранти подхранва престъпна система, която създава социално напрежение и несигурност по

⁽¹⁾ При незаконните преминавания на границите на ЕС се наблюдава стабилен спад, като общият брой е намалял с 26 % през 2025 г. след спад от 38 % през 2024 г. по всички основни маршрути към Съюза. Молбите за международна закрила следват подобна низходяща тенденция (-21 %).

⁽²⁾ По данни на Евростат процентът на признаване на молби за предоставяне на убежище за 2024 г. е бил 51,4 %, докато през първата половина на 2025 г. е спаднал до малко над 33 %, а през третото тримесечие на 2025 г. се е увеличил до 42,8 %.

⁽³⁾ Годишен доклад относно убежището и миграцията (2025 г.) въз основа на данни на Евростат за периода 1 юли 2024 г. — 30 юни 2025 г.; <https://eur-lex.europa.eu/legal-content/BG/TXT/?uri=CELEX:52025DC0795>.

⁽⁴⁾ <https://www.europol.europa.eu/crime-areas/migrant-smuggling>

миграционните маршрути. При все че стремежът към по-добър живот в Европейския съюз може да бъде легитимен, лицата, които нямат право на закрила, трябва да реализират този стремеж по законен път, като използват подходящите законни канали. Всяко предотвратено контрабандно пътуване може да означава спасен човешки живот.

ЕС поддържа ангажимента си да бъде пространство, в което **се защитават хората, бягащи от война и преследване**. Предоставянето на закрила на лицата, които нуждаят от нея, е задължение съгласно правото на Съюза и международното право. Самата Европа предоставя закрила на голям брой бежанци, а в международен план дипломатията на Съюза и неговата финансова подкрепа помагат за закрилата на лицата, търсещи убежище, и на бежанците, приети в трети държави.

Подкрепата на ЕС за украинците е най-новият красноречив пример за дълготрайна традиция, която се развива постепенно с течение на времето. Европейските граждани отвориха домовете си за бежанците, бягащи от руската агресивна война срещу Украйна ⁽⁵⁾, която предизвика най-голямото разселване в Европа от времето на Втората световна война насам, като над четири милиона разселени лица пребивават в Съюза. Предоставянето на временна закрила на украинците продължава да бъде приоритет за Съюза и държавите членки, също както и подкрепата да се завърнат у дома, за да помогнат за възстановяването на страната си, когато ситуацията позволява това, въз основа на координиран и постепенен подход. Освен това между 2015 г. и 2024 г. около 3,9 милиона лица, търсещи убежище, са получили статут на закрила в ЕС в допълнение към лицата, ползващи се с временна закрила. Само през 2024 г. около 438 000 лица, търсещи убежище, са получили закрила⁽⁶⁾.

Злоупотребите със системите за убежище на държавите членки обаче подкопават **способността им да предоставят закрила и подходящ прием на нуждаещите се**, както и да предлагат програми за **интеграция** на мигрантите, които имат право да останат в Съюза. Освен това тези злоупотреби подриват основите и на Шенгенското пространство, тъй като неразрешените вторични движения нарушават самата идея за свободно движение без вътрешни граници. С Пакта се преработва основно европейската система за миграция и убежище, като се предвижда по-голям контрол върху незаконната миграция, опростяват се правилата и процедурите за предоставяне на убежище, укрепват се устойчивостта и подготвеността и се въвеждат инструменти, предназначени за управление на евентуални бъдещи кризи.

Предотвратяването на незаконната миграция, закрилата на хората, бягащи от война и преследване, и насърчаването на мобилността на талантните са от взаимен интерес за ЕС и неговите партньори. При все че Съюзът продължава да работи за подобряване на своите системи за управление на миграцията, ключът към неговия успех е в **доброто сътрудничество с държавите партньори извън ЕС**. В крайна сметка нито една държава не може сама да се справи с предизвикателствата на това глобално явление и всички партньори следва да играят своята роля в подхода, основан на целия маршрут. Макар че солидната вътрешна рамка ще продължава да стои в основата на европейската политика в областта на миграцията, в бъдеще последната следва да се съсредоточи в по-голяма степен върху сътрудничеството с

⁽⁵⁾ [Временна закрила за лица, бягащи от Украйна — месечни статистически данни — Статистиката в достъпна форма — Евростат](#)

⁽⁶⁾ <https://ec.europa.eu/eurostat/web/interactive-publications/migration-2025#international-protection>; на първите 3 места сред държавите на произход са Сирия, Афганистан и Венесуела.

държавите партньори. Комисията, в сътрудничество с държавите членки в рамките на подхода „Екип Европа“, ще удвои усилията си в тази посока.

Съюзът продължава да бъде **привлекателна дестинация за туристи, студенти, изследователи и работници**, като над 90 % от гражданите на държави извън ЕС пристигат в ЕС по законен и контролиран начин. Това допринася за нашите икономики и общества и задава облика на нашите култури. През 2024 г. 1,7 милиона души са дошли законно в ЕС, за да работят и учат⁽⁷⁾. С неотдашната цифровизация на политиките на ЕС в областта на управлението на границите и визите се подобрява преживяването на пътуващите чрез съкращаване на времето за чакане и рационализиране на процедурите, като същевременно се поддържат най-високите стандарти за сигурност.

ЕС е отворен, глобално свързан континент със застаряващо население и намаляващ брой хора в трудоспособна възраст и днес е изправен пред недостиг на работна ръка и умения в много сектори. За да продължи да се разраства икономически, да насърчава конкурентоспособността и да подкрепя отворената стратегическа автономност, Съюзът трябва да се превърне в притегателна сила в световен мащаб за **привличане и задържане на таланти**. За тази цел Съюзът и неговите държави членки следва да преодолеят пречките, които забавят нашите системи, включително свързаните с обработването на визи и признаването на квалификации, и да засилят стратегическото сътрудничество с партньорите, за да се улесни достъпът на талантите до Съюза и държавите членки, да се насърчи пристигането на студенти, изследователи и работници с умения на всички равнища, както и да се увеличи максимално човешкият потенциал на всички, които вече са тук.

В по-дългосрочна перспектива следва да се вземат предвид и текущите **технологични промени**, които разкриват нови, все още неизползвани възможности за по-ефективни и безопасни миграционни процедури. Целта на стратегията е да се оползотвори потенциалът на цифровизацията и изкуствения интелект (ИИ) в областта на миграцията и убежището, за да се предоставят на държавите членки модерни, сигурни и ефективни инструменти за подобряване на качеството, последователността и навременността на вземането на решения и за повишаване на сигурността, като същевременно се подобряват услугите за хората.

Настоящата стратегия бе разработена в съответствие с Регламента относно управлението на убежището и миграцията⁽⁸⁾ и се основава на **националните стратегии**, представени от държавите членки⁽⁹⁾ съгласно посочения регламент⁽¹⁰⁾, и взема под внимание мненията, изразени от Европейския парламент⁽¹¹⁾, държавите членки и различните заинтересовани страни, включително и експертния опит на агенциите на ЕС. Тя има за цел да представи визия за европейска политика в областта на миграцията и убежището, която укрепва сближаването в ЕС, търси

(7) https://ec.europa.eu/eurostat/statistics-explained/index.php?title=Residence_permits_%E2%80%93_statistics_on_authorisations_to_reside_and_work

(8) Член 8 от Регламент (ЕС) 2024/1351 на Европейския парламент и на Съвета от 14 май 2024 г. относно управлението на убежището и миграцията, за изменение на регламенти (ЕС) 2021/1147 и (ЕС) 2021/1060 и за отмяна на Регламент (ЕС) № 604/2013; ELI: <http://data.europa.eu/eli/reg/2024/1351/oj>.

(9) 25 държави членки представиха на Комисията своите национални стратегии; Дания не е обвързана със задължението да представи национална стратегия, а Унгария информира, че няма да представи такава.

(10) Член 7 от Регламента относно управлението на убежището и миграцията.

(11) Изслушване на комисията по граждански свободи, правосъдие и вътрешни работи на 4 декември 2025 г.

иновативни начини за постигане на напредък и утвърждава регионалната и глобалната роля на ЕС през следващите пет години. Действията по настоящата стратегия се основават на зачитането на основните права съгласно Хартата и на пълно зачитане на нашите международни задължения.

За да постигне основните цели на настоящата стратегия — предотвратяване на незаконната миграция, закрила на нуждаещите се и привличане на таланти в ЕС, Съюзът следва да се придържа към следните пет приоритета:

2. ЗАСИЛВАНЕ НА ДИПЛОМАЦИЯТА В ОБЛАСТТА НА МИГРАЦИЯТА

Въз основа на осезаемите резултати от последните години акцентът на Съюза през следващите пет години трябва да бъде върху това да продължи да се предотвратява излагането на живота на хората на риск при опасни пътувания, **да се запази намаляването на броя на незаконно пристигащите в ЕС** и да се намали натискът върху системите за убежище и миграция чрез подкрепа за изпълнението на реформите, въведени с Пакта, и насърчаване в световен мащаб на зачитането на основните права на мигрантите и бежанците.

Текущата работа, чиято цел е Съюзът да се сдобие с модерна, справедлива и ефикасна система за управление на миграцията и предоставяне на убежище, трябва да върви успоредно с ефективна **дипломатия в областта на миграцията, която защитава интересите на Съюза и остава вярна на европейските ценности**. Тя трябва да се основава на принципа, че управлението на миграцията е съвместна отговорност, като всички участници по миграционните маршрути имат своята роля. През следващите пет години този принцип ще направлява действията на Съюза за укрепване на съществуващите всеобхватни партньорства и за стартиране на нови партньорства с ключови държави на произход и на транзитно преминаване на миграцията, както и с основните приемащи държави на бежанци, за изграждане на доверие с нашите партньори и за насърчаване на ролята на ЕС като основен участник в глобалния дебат и в усилията за управление на миграцията. Съюзът продължава да оформя отношенията си с трети държави по въпросите, свързани с миграцията, като **утвърждава своите ценности и интереси** и си сътрудничи с партньорите при управлението на свързания с миграцията натиск по взаимноизгоден начин, тъй като е в наш общ интерес да работим заедно, за да посрещнем това общо предизвикателство.

Дипломатията в областта на миграцията следва да бъде **всеобхватна**, като допринася за по-доброто предотвратяване и контрол на случаите на незаконно заминаване, разбиване на мрежите за контрабанда на мигранти и справяне с първопричините за миграцията, предоставяне на закрила в близост до мястото на произход и предлагане на презаселване и други допълнителни възможности на

хората, нуждаещи се от закрила. Тя следва също така да гарантира бързото и ефективно връщане и обратно приемане на собствените граждани без право на престой в Съюза, а от друга страна да спомогне за привличането на работници, студенти и изследователи с умения и таланти, които биха подпомогнали европейската конкурентоспособност, като същевременно допринася за икономическото развитие на държавите на произход.

Тези **принципи вече са отразени в партньорствата**, които ЕС установява с трети държави през последните години, по-специално с Египет, Йордания, Мавритания и Тунис. Те са неразделна част и от Пакта за Средиземноморието ⁽¹²⁾, който насърчава подход към миграцията, основан на партньорството и обхващащ целия маршрут, като част от цялостна всеобхватна стратегия, която укрепва отношенията ни с нашите партньори от южното съседство. Съюзът следва да продължи да насърчава този подход, тъй като той предлага допълнителна стабилност, реални възможности и гарантира сътрудничество в областта на ефективното и основано на правата управление на миграцията между ЕС и партньорите по различните маршрути.

Важно е ЕС и неговите държави членки да се стремят към решителна дипломатия в областта на миграцията чрез укрепване на **връзките с други политики и използване на лостове и стимули** в съответствие с призивите на Европейския съвет⁽¹³⁾ през последните години. Наборът от инструменти, с които разполага Съюзът, включва визовата политика, посредством механизма по член 25а от Визовия кодекс и механизма за суспендиране на безвизовия режим, както и търговията, посредством наскоро договореното преразглеждане на Регламента за общата схема от преференции, което ще даде възможност за временно оттегляне на търговските преференции в случай на липса на сътрудничество в областта на обратното приемане. Този инструментариум следва да обхване също и външното финансиране, както предлага Комисията в Регламента за Глобална Европа за следващата многогодишна финансова рамка за периода 2028—2034 г. Той следва да бъде съчетан с двустранни инструменти, лостове и стимули на държавите — членки на ЕС, които да бъдат мобилизирани в подкрепа на съвместните действия на ЕС. Комисията и върховният представител ще проучат възможните нови стимули и лостове и в други области на политиката, за да подкрепят интересите на ЕС и да създадат нови възможности за международно сътрудничество.

Съюзът ще продължи да участва активно в съответните многостранни форуми за изграждане на надеждни партньорства и **подобряване на глобалното управление на миграцията**. Това включва Международния форум за преглед в областта на миграцията към Глобалния пакт на ООН за безопасна, организирана и законна миграция, който се очаква през май 2026 г., и продължаващата подкрепа за изпълнението на Глобалния пакт за бежанците. Той ще работи и със **Съвета на Европа** за справяне с настоящите предизвикателства, породени от незаконната миграция и контрабандата на мигранти⁽¹⁴⁾. Комисията ще допринесе за текущото обсъждане в рамките на Съвета на Европа в контекста на инициативата, стартирана по време на неформалната министерска конференция от 10 декември 2025 г. относно прилагането на Европейската конвенция за правата на човека, като изцяло се вземат

(12) Съвместно съобщение до Европейския парламент, Съвета, Европейския икономически и социален комитет и Комитета на регионите „Пакт за Средиземноморието — Едно море, един пакт, едно бъдеще“, <https://eur-lex.europa.eu/legal-content/BG/TXT/HTML/?uri=CELEX:52025JC0026>.

(13) Европейски съвет, 20 март 2025 г., Заключение, точка 25, EUCO 1/25.

(14) [Предизвикателства, свързани с миграцията: Министрите от Съвета на Европа призовават за политическа декларация относно правата — портал](#)

предвид както целта за защита на правата, така и целта за гарантиране на сигурността.

За да се справят с **първопричините**, които стоят зад незаконната миграция, Съюзът и неговите държави членки ще продължат да работят за справяне с бедността в световен мащаб, насърчаване на икономическото развитие и укрепване на мира и сигурността, по-специално чрез продължаване на подкрепата за системата на ООН, активно участие в текущите реформи, когато е целесъобразно, и стремеж към предоставяне на необходимата подкрепа с оглед на безпрецедентния недостиг на ресурси, в съответствие с интересите на ЕС.

Подход, основан на целия маршрут, и задълбочаване на сътрудничеството със съседните на ЕС държави

Комисията ще продължи да насърчава **подхода, основан на целия маршрут**, за да се преодолеят многостранните предизвикателства на смесените миграционни движения на икономическите мигранти и на хората, търсещи закрила, и да се подкрепят третите държави в укрепването на техните системи за миграция, управление на границите, предоставяне на убежище и връщане, включително за да се изгради техният капацитет за осигуряване на подходящи решения за приемане и закрила на търсещите убежище лица и бежанците, с акцент предимно върху държавите в близост до местата на произход на мигрантите. Действията ще бъдат съобразени конкретно с всеки контекст и могат да варират от усилия за борба с контрабандата на мигранти и трафика на хора, управление на границите, регистрация, предоставяне на закрила и укрепване на системите за предоставяне на услуги, които включват приемащите общности, както и управление на законните пътища и гарантиране на бързо, безопасно и достойно връщане и обратно приемане и устойчива реинтеграция.

Непрекъснатото тясно сътрудничество с международни организации, като например Върховния комисар на ООН за бежанците (ВКБ ООН), Международната организация по миграция (МОМ) и други съответни международни правителствени организации, ще бъде от ключово значение за подкрепа на подхода, основан на целия маршрут, за да се отговори на нуждите, свързани със засиленото международно участие на ЕС. Комисията има за цел да подкрепя иновативни начини за насърчаване на безопасни пространства за закрила на търсещите убежище лица и бежанците по-близо до техните държави на произход, да спомага за предотвратяването на опасни пътувания, които водят до загуба на човешки живот по маршрутите, и да подкрепя програмите за доброволно връщане и реинтеграция от трети държави към държавите на произход. Подходът, основан на целия маршрут, би могъл да включва евентуалното създаване или укрепване на съществуващи⁽¹⁵⁾ **многофункционални центрове** по основните миграционни маршрути със съгласието на съответната трета държава и в сътрудничество с международните организации.

Държавите кандидатки и потенциални кандидатки за членство в ЕС също следва да играят роля в управлението на миграцията. Създаването на ефективни системи за управление на убежището и миграцията и приваждането на политиките в областта на миграцията, визите и управлението на границите в съответствие с тези на ЕС са необходима предпоставка за присъединяване към Съюза. ЕС следва по-специално

⁽¹⁵⁾ Например в рамките на Програмата за закрила, връщане и реинтеграция на мигрантите за Субсахарска Африка (ПЗВР — ССА) https://international-partnerships.ec.europa.eu/policies/programming/projects/migrant-protection-return-and-reintegration-programme-sub-saharan-africa-mprtr-ssa_bg.

да поддържа задълбочено сътрудничество и да подкрепя **партньорите, обхванати от процеса на разширяване**, с акцент върху укрепването на управлението на границите, борбата с контрабандата на мигранти и трафика на хора, подкрепата за привеждането на политиките в областта на миграцията, убежището и визите в съответствие с достиженията на правото на ЕС и подобряването на обратното приемане и връщането. Агенцията на Европейския съюз в областта на убежището (EUAА), Европейската агенция за гранична и брегова охрана (Frontex) и Европол ще продължат да подкрепят партньорите и да си сътрудничат с тях. Планът за действие на ЕС за Западните Балкани вече допринесе за значително намаляване на незаконното преминаване на границите по маршрута през Западните Балкани и сътрудничеството следва да продължи в тази рамка.

Предотвратяване на опасни пътувания и спасяване на човешки живот

Контрабандата на мигранти е ужасно, често транснационално престъпление, което експлоатира хората, застрашава техния живот и достойнство, носи икономическа полза на престъпните мрежи или се използва от държавни субекти с цел подкопаване на сигурността на Съюза. Тя подрива основите на нашата система за управление на миграцията и поставя под въпрос защитата на външните ни граници. ЕС и неговите държави членки, а не престъпните организации, са тези, които трябва да решават кой да идва в Съюза и при какви обстоятелства.

За да се разбие бизнес моделът на контрабандистите, да се предотвратят случаите на незаконно заминаване и загубата на човешки живот, ЕС трябва да продължи усилията си за укрепване на капацитета на нашите партньори за **контрол и управление на границите при влизане и излизане**, както и за разгръщане на техния капацитет за издирвателни и спасителни операции, за да се сведат до минимум инцидентите и хората да бъдат защитени от излагане на сериозни рискове. Колкото по-рано е извършена намесата по маршрута, толкова по-големи са шансовете за предотвратяване на инциденти и смъртни случаи. Неотдавнашните инициативи на ЕС доведоха до по-ефективна превенция на опасните пътувания.

За да реагира ефективно, ЕС трябва също така да работи за укрепване на международното сътрудничество, като превърне **Световния алианс за борба с контрабандата на мигранти** в стабилна, дългосрочна рамка за сътрудничество, която обединява заинтересованите страни с цел предотвратяване на контрабандата на мигранти, предприемане на ответни действия и създаване на безопасни алтернативи на незаконната имиграция.

Въз основа на първите две години от функционирането на Световния алианс 2^{-рата} международна конференция на Световния алианс на 10 декември 2025 г. проправи пътя за установяването на **структурирано сътрудничество**, което да отговаря на по-големите амбиции на Съюза. Партньорите, които одобриха съвместната декларация⁽¹⁶⁾, се ангажираха с набор от споделени принципи, ангажимент и отговорност за укрепване на международното сътрудничество в борбата с контрабандата на мигранти колективно и в световен мащаб чрез подход, основан на целия маршрут, и в духа на споделената отговорност. Годишните срещи на висшите служители ще дадат тласък на последващата работа за изпълнение на приоритетите и за насърчаване на по-голяма съгласуваност и съвместно планиране, а министерските конференции ще гарантират устойчиво политическо лидерство. Това ще засили координацията и ще увеличи въздействието на различните регионални и тематични инициативи (напр. процесите от Будапеща, Хартум, Ниамей, Прага и

(16) https://home-affairs.ec.europa.eu/document/download/54b4208d-d928-4177-aac3-c70c4f6b2745_en?filename=Global%20Alliance%20Joint%20Declaration_final.pdf

Рабат, Eurofront и El Pacto с Латинска Америка и Карибския басейн), както и на Г-7 и работата, извършвана от Службата на ООН по наркотиците и престъпността (СНПООН) и Съвета на Европа), с цел по-нататъшно рационализиране на действията и насърчаване на полезните взаимодействия.

Контрабандните мрежи злоупотребяват с цифрови платформи, криптоактиви и други технологии, за да популяризират незаконните си дейности, да подхранват операциите си и да укриват незаконните печалби. Един от приоритетите на Световния алианс ще бъде борбата с **цифровите технологии, използвани за целите на контрабандата**, като ще се засили взаимодействието с цифровите платформи и доставчиците на технологии. В същото време трябва да използваме технологиите в наша полза, като предоставяме на правоприлагащите органи нови инструменти и технологии, включително основан на ИИ аналитичен капацитет, с цел обработка и свързване на огромни масиви от данни, за да се даде възможност на правоприлагащите органи винаги да бъдат една крачка напред в сравнение с контрабандистите. За тази цел Европол, който наскоро беше подсилен със своя Център за борба с контрабандата на мигранти⁽¹⁷⁾, ще засили оперативната си дейност в борбата с онлайн отпечатъка, оставен от контрабандистите на мигранти. Комисията също така ще задълбочи стратегическото си партньорство със Службата на ООН по наркотиците и престъпността (СНПООН) за справяне с онлайн измерението на контрабандата на мигранти и разбиване на незаконните финансови потоци чрез подхода „следвай парите“. Това изисква използването на финансово разузнаване и сигурен обмен на информация за идентифициране на престъпните субекти на всички равнища. Освен това най-новите услуги за електронна идентификация и удостоверителни услуги могат да улеснят прилагането на нови мерки за борба с измамите и кражбата на самоличност, както и да подпомогнат цифровизацията и автоматизацията на граничния контрол.

Използването на **търговски транспортни средства**, главно по въздух, вече е установен начин на действие на мрежите за контрабанда на мигранти, които превозват мигранти до трети държави в близост до ЕС или граничещи с него, откъдето след това мигрантите се опитват да влязат незаконно в ЕС. Въз основа на успешните резултати, постигнати с набора от инструменти⁽¹⁸⁾, насочени към тези дейности, ЕС ще работи с основните заинтересовани страни по последващите действия във връзка с работния документ на Международната организация за гражданско въздухоплаване (ИКАО)⁽¹⁹⁾ с цел разработване на общи подходи и проучване на съвместни действия, които могат да получат подкрепата на ключовите държави партньори и заинтересовани страни в областта на въздухоплаването, включително в контекста на ИКАО.

Като част от усилията за предоставяне на държавите по миграционните маршрути на необходимите инструменти за управление на миграцията и борба с контрабандата на мигранти ЕС ще подкрепя партньорите в изграждането на необходимия капацитет за **подобряване на ответните действия на съдебните и правоприлагащите органи** и за създаване на стабилни канали за сътрудничество, включително чрез съвместни екипи за разследване. Тези усилия ще имат за цел да гарантират по-ефективно разкриване, разследване и наказателно преследване на контрабандните мрежи. В крайна сметка това следва да доведе до по-голям брой

⁽¹⁷⁾ [IP_25_2229_BG.pdf](#)

⁽¹⁸⁾ Инструментарий за справяне с използването на търговски транспортни средства за улесняване на незаконната миграция към ЕС, https://home-affairs.ec.europa.eu/toolbox-addressing-use-commercial-means-transport-facilitate-irregular-migration-eu_bg

⁽¹⁹⁾ https://www.icao.int/sites/default/files/Meetings/a42/Documents/WP/wp_449_en.pdf

успешни случаи на наказателно преследване и смислени санкции, което ще превърне контрабандата на мигранти в по-рискова, по-сложна и по-малко печеливша престъпна дейност. ЕС следва да може да разчита на мрежа от партньори, участващи в борбата с контрабандата на мигранти по маршрутите, за да получава разузнавателни данни и информация в реално време относно миграционните потоци, като помага на държавите по маршрутите да бъдат подготвени. Комисията, в координация с държавите членки, ще си сътрудничи с Интерпол, Европол, Евроюст, Frontex и ключови международни организации, като ще разчита и на подкрепата на Европейската мрежа на служителите за връзка по въпросите на имиграцията.

Едно сериозно предизвикателство, породено от контрабандата на мигранти, е, че престъпниците, които организират и извършват тези дейности, често пребивават извън ЕС и следователно са извън обхвата на юрисдикцията на държавите членки. Успоредно с предложението, което се обсъжда от Европейския парламент и Съвета за укрепване на правната рамка на ЕС за предотвратяване на подпомагането на незаконната миграция ⁽²⁰⁾, ЕС разработва **нов режим на санкции**, насочен срещу контрабандистите и трафикантите на мигранти, особено срещу най-значимите престъпни субекти, с цел замразяване на техните активи, лишаването им от печалби и ограничаване на способността им да влизат в ЕС, при пълно взаимно допълване с мерките на наказателното правосъдие.

Стратегическите и всеобхватни партньорства на ЕС с Египет, Йордания и Тунис и партньорството с Мавритания в областта на миграцията, както и засиленото взаимодействие с ключови партньори, включително Ливан, Мароко, Сенегал и Турция, допринесоха за значително намаляване на броя на незаконните преминавания, наблюдавани по маршрутите през Източното и Централното Средиземноморие и Атлантическия океан⁽²¹⁾. Комисията също така развива подкрепата си за Либия по отношение на капацитета за издирвателни и спасителни операции и на действията, свързани със защитата, хуманитарните връщания и евакуациите, в съответствие с международното право и зачитането на правата на човека. Комисията, в сътрудничество с всички съответни заинтересовани страни, ще продължи да работи с трети държави за укрепване на усилията за издирване и спасяване, за борба с контрабандата на мигранти и трафика на хора, за закрила на разселените лица и за подобряване на сътрудничеството в областта на връщането и обратното приемане от ЕС и от други трети държави, като се гарантира пълно зачитане на основните права и международните задължения.

Нарастващият брой мигранти, превеждани контрабандно през **Ламанша** от Франция към Обединеното кралство, изисква решителен отговор за справяне с незаконната миграция и борба с организираната престъпност, като същевременно правим всичко възможно, за да предотвратим по-нататъшната загуба на човешки живот в морето. Като последващо действие във връзка със съвместното изявление от срещата на върха на лидерите на ЕС и Обединеното кралство през май 2025 г. и в контекста на Световния алианс за борба с контрабандата на мигранти ЕС засилва сътрудничеството си с Обединеното кралство. В този контекст пилотният проект,

⁽²⁰⁾ Предложение за Директива на Европейския парламент и на Съвета за определяне на минимални правила за предотвратяване на подпомагането на незаконното влизане, транзит и престой в Съюза и за борба с него, както и за замяна на Директива 2002/90/ЕО на Съвета и на Рамково решение 2002/946/ПВР на Съвета; [EUR-Lex - 52023PC0755 - BG - EUR-Lex](#).

⁽²¹⁾ В Годишния доклад относно убежището и миграцията (2025 г.), основан на данни на Frontex, се посочва, че между 1 юли 2024 г. и 30 юни 2025 г. броят на пристигащите по маршрутите през Централното Средиземноморие, Атлантическия океан и Източното Средиземноморие е намалял съответно с 40 %, 25 % и 11 % в сравнение с предходния отчетен период.

договорен от Франция и Обединеното кралство и подкрепен от Комисията, е полезен с възпиращия ефект срещу такива опасни пътувания и за справянето с тази трудна ситуация по външната граница на ЕС.

Подкрепа за държавите партньори в укрепването на техните системи за предоставяне на убежище и закрила

Към края на юни 2025 г. над 117 милиона души по целия свят са били **принудително разселени**⁽²²⁾. Тази цифра почти се е удвоила през последното десетилетие, което отразява факта, че всяка година в продължение на близо цяло десетилетие бележи увеличение спрямо предходната година. Две трети от хората, които са принудени да напуснат, остават в съседни райони, често приемани в държави с ниски и средни доходи. Оставането в региона, където се предоставя ефективна закрила, е от полза за разселените лица и бежанците, тъй като се намаляват рисковете от опасни пътувания и свързаното с тях човешко страдание и се помага на държавите да се справят с предизвикателствата на миграцията в съответствие с международните задължения.

Въз основа на резултатите, постигнати в рамките на ИССРМС — Глобална Европа, Комисията ще продължи да подкрепя програмите за укрепване на националните системи за предоставяне на убежище, рамките за приемане и закрила и управлението на миграцията в трети държави. Ще бъде предоставена подкрепа за правни и институционални реформи и за изграждането на капацитет за определяне на статута на бежанец и системи за регистрация и документиране в няколко държави партньори. Тази работа ще бъде допълнително свързана с регионалните диалози и партньорства с ключови държави на произход и на транзитно преминаване. Наред с това Комисията ще продължи да предоставя на принудително разселените лица услуги и трайни решения в областта на закрилата.

Насърчаване на законните пътища за получаване на закрила

Разкриването на законни пътища за закрила на хората, нуждаещи се от такава, е осезаемо доказателство, че ЕС поема своите отговорности в световен мащаб. В същото време законните пътища служат за управление на пристиганията по организиран и сигурен начин, като контрабандистите и опасните пътувания престават да бъдат фактор. Те са и стратегически инструмент, който може да засили сътрудничеството на ЕС с държавите партньори в рамките на цялостен, всеобхватен и основан на целия маршрут подход към управлението на миграцията. Тези пътища спомагат за облекчаване на натиска върху тези партньори, като способстват за капацитета им за подобряване на условията на приемане и международна закрила и допълват нашите политики, насочени към предотвратяване на опасните последващи движения от държавите на произход. Следователно това трябва да залегне в по-широката рамка за сътрудничество с държавите партньори. Поради това ЕС следва да засили амбициите си в областта на **презаселването и хуманитарния прием** като неразделна част от своя инструментариум за дипломация в областта на миграцията.

Претовареният капацитет на националните системи за приемане, както и други значими политически и финансови фактори доведоха до намаляване на местата, които държавите — членки на ЕС, са в състояние да предложат за периода 2026—2027 г. в плана на Съюза за презаселване и хуманитарен прием⁽²³⁾. По-ефективното

(22) ВКБООН — Refugee Data Finder (Статистически данни за бежанците) — Key Indicators (Ключови показатели), <https://www.unhcr.org/refugee-statistics>.

(23) Решение (ЕС) 2025/702 на Съвета от 17 март 2025 г. за упълномощаване на Европейската комисия да участва от името на Съюза в преговорите за международен инструмент за създаване на международна комисия за исквете за Украйна; ELI: <http://data.europa.eu/eli/dec/2025/702/oj>.

управление на миграцията с прилагането на Пакта обаче следва да създаде условия за **по-амбициозни планове за презаселване и хуманитарен прием** през следващите години.

Подпомагане на връщанията от трети държави

От 2016 г. насам ЕС значително увеличи подкрепата си за **устойчивите доброволни връщания от държавите на транзитно преминаване** към държавите на произход на мигрантите. Това помогна на трети държави да намалят натиска върху своите системи и да понижат броя на незаконно пристигащите лица в ЕС. Това също така предостави на мигрантите, блокирани без перспектива да получат закрила и без средства да се завърнат самостоятелно, възможност, която ги предпазва от извършваните от контрабандистите злоупотреби. Финансовата подкрепа, предоставена до момента по линия на инструмента ИССРМС — Глобална Европа по настоящата многогодишна финансова рамка (2021—2025 г.), възлиза на над 1 милиард евро за подпомагане на връщането от трети държави и реинтеграцията, както и за изграждане на ангажираността и капацитета на третите държави за управление на реинтеграцията чрез национални механизми за насочване, в Северна Африка, Субсахарска Африка и Азия. Една от ключовите програми за подпомагане на връщането и реинтеграцията на граждани на трети държави е Програмата за закрила, връщане и реинтеграция на мигрантите (ЗВРМ). Тя допринася за закрилата на уязвимите и блокираните мигранти, включително чрез подпомагане на доброволното връщане от Северна Африка и Сахел, и за тяхната устойчива реинтеграция в Субсахарска Африка. Програмата подпомогна връщането на над 127 500 лица и реинтеграцията на над 106 600 лица между декември 2022 г. и ноември 2025 г. Като цяло в рамките на настоящия инструмент ИССРМС — Глобална Европа програмата ЗВРМ както в Северна Африка, така и в Субсахарска Африка досега е получила над 650 милиона евро от общата сума от 1 милиард евро, разпределени за връщане и реинтеграция в рамките на ИССРМС — Глобална Европа между 2021 г. и 2025 г.⁽²⁴⁾ . Подкрепата за доброволното връщане към Субсахарска Африка и други ключови държави на произход, както и усилията за разработване на национални системи за реинтеграция, ще продължат да бъдат важни компоненти на дипломатията на ЕС в областта на миграцията.

Комисията **ще продължи да насърчава подпомагането на доброволното връщане и реинтеграцията от трети държави** в контекста на стратегическото си сътрудничество с трети държави, като работи в сътрудничество с държавите членки и съответните трети държави, и с подкрепата на ръководената от Frontex програма на ЕС за реинтеграция и международни участници като МОМ. Действията за подобряване на доброволното връщане от трети държави вървят успоредно с усилията за подобряване на връщането и обратното приемане на граждани на трети държави, които пребивават незаконно в ЕС (вж. раздел 5).

3. СИЛНИ ГРАНИЦИ НА ЕС ЗА ПО-ГОЛЯМ КОНТРОЛ И СИГУРНОСТ

Запазването на **целостта на външните граници на Съюза и на Шенгенското пространство** като пространство без контрол по вътрешните граници е ключов елемент от интеграцията и всеобхватен подход към управлението на миграцията.

⁽²⁴⁾ Програма за закрила, връщане и реинтеграция на мигрантите за Субсахарска Африка (ЗВРМ — ССА) — Международни партньорства, https://international-partnerships.ec.europa.eu/policies/programming/projects/migrant-protection-return-and-reintegration-programme-sub-saharan-africa-mprr-ssa_bg.

За да го постигне, Съюзът трябва да поддържа силни външни граници, които могат да гарантират сигурност и ред, да осигурят **ефективен контрол върху лицата, които влизат** ⁽²⁵⁾ **и пребивават** законно в Съюза, като същевременно предотвратяват незаконното влизане и престой. Заедно с въведената с Пакта строга правна рамка, която предотвратява злоупотребите и неразрешените вторични движения в рамките на ЕС, ефективната защита на външните граници на ЕС следва също така да подобри положението по вътрешните граници на ЕС, да улесни функционирането на Шенгенското пространство и да укрепи взаимното доверие между държавите членки.

Същевременно по границите непрекъснато възникват нови предизвикателства, които засягат сигурността и териториалната цялост на Съюза и неговите държави членки. От 2021 г. насам хибридните заплахи, свързани с **инструментализирането на мигрантите и използването на миграцията като оръжие** от страна на Русия и Беларус, се засилиха още повече в контекста на агресивната война на Русия срещу Украйна. Съюзът не може да допусне враждебни субекти да злоупотребяват с неговите ценности и принципи, включително с правото на убежище, и да подкопават основите на неговите демокрации. Като част от действията в отговор на това, включващи дипломатически контакти и законодателна работа, през 2024 г. Комисията публикува съобщение⁽²⁶⁾ в подкрепа на борбата на държавите — членки на ЕС, с хибридните заплахи, произтичащи от използването на миграцията като оръжие, и за укрепване на сигурността по външните граници на ЕС и предостави финансиране за подобряване на способностите им за наблюдение на границите. През следващите пет години Съюзът трябва да продължи да бъде напълно подготвен да се справя с възникващите предизвикателства или заплахи.

Съюзът планира да продължи да развива стабилно и ефективно **европейско интегрирано управление на границите (EIBM)**, като ще представи втората стратегия за EIBM през 2028 г., подкрепена от най-съвременните информационни технологии и инфраструктури, с Frontex и eu-LISA като оперативни звена. При преразглеждането на Регламента за Frontex, планирано за 2026 г., ще бъдат проучени начините за по-нататъшно засилване на мандата на агенцията в областта на защитата на границите и за укрепване на нейния постоянен корпус, което ще ѝ позволи да разшири присъствието си и да засили оперативната си подкрепа за държавите членки и трети държави.

По-ефективен контрол на достъпа до територията на ЕС и Шенгенското пространство

С постепенното въвеждане на **Системата за влизане/излизане (СВИ)**, започнало през октомври 2025 г., ЕС въвежда в експлоатация най-модерната цифрова система за управление на границите в света. Системата за влизане/излизане трансформира граничния контрол, като подобрява способността за наблюдение на влизанията и излизанията от ЕС, както и на лицата, надвишили разрешен срок на престой, и подобрява потока от информация между системите и органите, като гарантира по-ефикасен и ефективен отговор на променящите се предизвикателства, свързани с миграцията и сигурността.

⁽²⁵⁾ Остава в сила основното правило, установено в Кодекса на шенгенските граници (член 5, параграф 3), че външните граници следва да се преминават само на граничните контролно-пропускателни пунктове, като в противен случай съществува риск от санкции.

⁽²⁶⁾ Съобщение на Комисията до Европейския парламент и Съвета относно борбата с хибридните заплахи, произтичащи от използването на миграцията като оръжие, и укрепването на сигурността по външните граници на ЕС; <https://eur-lex.europa.eu/legal-content/BG/TXT/HTML/?uri=CELEX:52024DC0570>.

Като следваща стъпка Съюзът е съсредоточен върху пускането в експлоатация на новата база данни за управление на миграцията (Евродак) до средата на 2026 г., както и на Европейската система за информация за пътуванията и разрешаването им (ETIAS) до края на 2026 г. Пълното въвеждане на **оперативна съвместимост** на всички системи, включително на Визовата информационна система (ВИС), е планирано за следващите години.

За да се осъществи тази цифрова трансформация, **eu-LISA** — Агенцията на ЕС за управление на широкомащабни информационни системи, ще продължи да бъде от основно значение. В предложението за МФР се предвижда значително увеличение на нейните ресурси, за да може агенцията да получи необходимите средства за разработване и въвеждане в експлоатация на всички компоненти на широкомащабните информационни системи, попадащи в обхвата на нейната компетентност.

Освен това от средата на 2026 г. като част от изпълнението на Пакта държавите членки ще започнат да извършват **скрининг на граждани на трети държави, пристигащи в ЕС, без да отговарят на условията за влизане** в Шенгенското пространство. Това ще гарантира, че хората, пристигащи незаконно на външните граници на ЕС, преминават проверка на самоличността, проверка за сигурност, проверка на здравословното състояние и проверка на уязвимостта и ще бъдат насочени към подходящата процедура. В тази връзка основното преразглеждане в средата на 2026 г. на **Евродак** — централната биометрична база данни на ЕС, ще предостави на органите информационна система за управление на миграцията, с която да упражняват цялостен и цифров надзор, управление и контрол на убежището и миграцията в ЕС. **Новите задължителни процедури на границата за предоставяне на убежище и за връщане** ще засилят контрола върху нашите граници, като ще подобрят способността ни да предотвратяваме незаконното влизане и ще направят нашите системи за предоставяне на убежище и за връщане по-ефективни. На кандидатите, за които е малко вероятно да получат закрила в ЕС, за които е установено, че представляват риск за вътрешната сигурност на ЕС, или които подвеждат органите, няма да бъде разрешено да влязат в Съюза и ще бъдат обработени бързо на границата. Чрез националните независими механизми за наблюдение ще се следи за спазването на основните права, включително на правата на детето, по време на скрининга и процедурата на границата за предоставяне на убежище.

Използване на технологиите за управление и защита на границите на Съюза

През следващите пет години Съюзът ще продължи да изгражда своя **основен на разузнавателна информация капацитет** за защита на външните си граници и за осигуряване на всеобхватна ситуационна осведоменост и подходящ капацитет за реагиране. За тази цел EUROSUR вече осигурява най-съвременно наблюдение и подобрява способността на Съюза да наблюдава и контролира общите външни шенгенски граници чрез обмен на информация в почти реално време, свързана с незаконната миграция и трансграничната престъпност. От ключово значение ще бъдат допълнителните подобрения във функционирането на EUROSUR, както и използването на съвременни технологии за наблюдение на границите, включително тактическото използване на дронове и способности за противодействие на дронове. Комисията ще направи оценка как Frontex би могла да подпомогне държавите членки при закупуването на такова оборудване и да осигури необходимото обучение. Освен това общата среда за обмен на информация (CISE), която дава възможност за структуриран и сигурен обмен на информация между морските органи на ЕС, ще продължи да бъде от значение за повишаване на осведомеността

за морските дейности и за подпомагане на ответните действия срещу незаконната миграция.

Новите инициативи допълнително ще стимулират **цифровизацията на управлението на границите на ЕС** и ще улеснят влизането на добросъвестните пътници. Цифровизацията на визовите процедури, която бе договорена през юни 2023 г. и трябва да бъде изпълнена до 2030 г., ще улесни пътниците да кандидатстват за шенгенска виза, а националните органи — да обработват заявленията по-бързо. В същото време предложената цифровизация на документите за пътуване⁽²⁷⁾, след като бъде приета от Европейския парламент и Съвета, включително чрез използване на европейския портфейл за цифрова самоличност, допълнително ще потвърди позицията на ЕС като световен лидер в областта на сигурното, ефикасно и удобно за пътниците управление на границите. Комисията също така ще предложи актуализирани правила на ЕС относно единния формат на разрешенията за пребиваване на граждани на трети държави, за да се преодолеят пропуските в сигурността и други предизвикателства⁽²⁸⁾.

Внедряването на **нови технологии**, включително на надеждни и ориентирани към човека инструменти с изкуствен интелект (ИИ), следва да бъде приоритет както на равнището на Съюза, така и на национално равнище, за да се изпреварят промените и да се подсилят подготвеността и устойчивостта на външните граници на ЕС. Това включва модели за подпомагане на идентифицирането на активни или плавателни съдове, които показват нередности, налагащи допълнителни проверки или разследвания (например свързани с бедствие или незаконни дейности). Това ще спомогне за подпомагане на дейностите за борба с контрабандата или издирвателните и спасителни операции; за подобряване на разпознаването на обекти като превозни средства или плавателни съдове; за бързото анализиране на големи, разнородни набори от данни и за извършване на биометрично разпознаване, използвано за сигурен и надежден контрол и улесняване на пътуванията, както и за борба с кражбите на самоличност. Много от тези инструменти се разработват и ще продължат да се разработват с подкрепата на програмите на Комисията за научноизследователска и развойна дейност⁽²⁹⁾, като стремежът е те да се разработват въз основа на европейски решения.

Комисията ще **използва потенциала на ИИ**, за да анализира данните и да установява тенденциите по външните граници, като ще помага на органите да обменят информация чрез по-усъвършенствани инструменти и да предвиждат и реагират на промените и рисковете в съответствие с Акта на ЕС за изкуствения

⁽²⁷⁾ Предложение за Регламент на Европейския парламент и на Съвета за създаване на приложение за електронно подаване на данни за пътуванията („цифрово приложение на ЕС за пътуване“) и за изменение на регламенти (ЕС) 2016/399 и (ЕС) 2018/1726 на Европейския парламент и на Съвета и на Регламент (ЕО) № 2252/2004 на Съвета по отношение на използването на цифрови удостоверения за самоличност за пътуване; <https://eur-lex.europa.eu/legal-content/BG/TXT/?uri=celex:52024PC0670>.

⁽²⁸⁾ Предизвикателствата, които засягат държавите членки, включват внезапно увеличаване на миграционните потоци (което води до необходимостта от издаване на голям брой карти за кратък период от време, както и до високи разходи), колебания в световните вериги на доставка за производството на празни карти и недостиг на определени компоненти, необходими за производството. Тези предизвикателства станаха очевидни по време на пандемията от COVID-19 и след пълномасштабното нашествие на Русия в Украйна.

⁽²⁹⁾ Проучване относно укрепването на финансираните от ЕС научни изследвания и иновации в областта на сигурността — 20 години финансирани от ЕС научни изследвания и иновации в областта на гражданската сигурност — окончателен доклад; <https://data.europa.eu/doi/10.2837/0004501>.

интелект⁽³⁰⁾ . Заедно с Frontex, eu-LISA и държавите членки Комисията ще разработи, ще проведе изпитвания и, когато е целесъобразно, ще подкрепи внедряването на основани на ИИ инструменти за анализ на риска, ситуационна осведоменост и управление на самоличността по външните граници. В рамките на компонента за научни изследвания и иновации на ЕИВМ съгласно Регламента за Frontex⁽³¹⁾ Frontex ще използва задачите си в областта на научните изследвания и иновациите, за да планира и изпълнява пилотни проекти, да провежда изпитвания и да утвърждава технологични решения в оперативна среда и ще споделя резултатите, насоките и свързаното с тях обучение с националните органи. ЕС също така ще разработи независим европейски капацитет за системи за автоматизирано разпознаване на самоличността за целите на управлението на миграцията и границите, като ще надгради съществуващите широкомащабни информационни системи в тази област. Всички компоненти с ИИ в такива системи ще бъдат разработени и внедрени в съответствие с приложимите правила на ЕС, като същевременно стремежът е да се намалят стратегическите зависимости от доставчици извън ЕС.

4. ТЪВРДА, СПРАВЕДЛИВА И АДАПТИВНА СИСТЕМА ЗА УБЕЖИЩЕ И МИГРАЦИЯ

Пактът за миграцията и убежището е ключова реформа, с която се създава солидна правна основа за справедлив и по-ефективен начин за управление на миграцията. С него се въвежда всеобхватен подход, който има за цел да укрепи политиката на ЕС в областта на убежището, миграцията и управлението на границите. В него се определят бързи и ефикасни процедури за предоставяне на убежище, със стабилни гаранции за кандидатите, и се подобряват процесите в рамките на Съюза и по външните му граници. С Пакта ЕС въвежда ефективна система на солидарност и отговорност за колективно управление на миграцията, при която нито една държава членка не е оставена да се справя сама с натиска. Една справедлива и добре управлявана система, която предпазва от злоупотреби, защитава децата, уязвимите лица и основните права на хората и позволява на Съюза да посрещне предизвикателствата в областта на миграцията и убежището.

Поради това следващите пет години ще изискват постоянен акцент върху **изпълнението и привеждането в действие** на Пакта. Прилагането му в държавите членки вече напредна и предвид мащаба на реформите следващите години ще бъдат от основно значение за консолидирането на новите системи за управление на убежището и миграцията в целия Съюз, като ще се вземе предвид и съдебната практика на Съда на Европейския съюз и на Европейския съд по правата на човека. Пактът е и **необходимата основа, върху която можем да надграждаме**. Комисията ще разгледа мерки за въвеждане на иновативни аспекти, засилване на оперативната координация и пълноценно използване на възможностите, предоставени от новата правна рамка, за да направи процедурите за предоставяне на убежище по-ефективни и устойчиви. Тази работа ще се основава на необходимостта политиките на Съюза да останат гъвкави и приспособими и да предвиждат къде са необходими подобрения и допълващи инициативи.

⁽³⁰⁾ Регламент (ЕС) 2024/1689 на Европейския парламент и на Съвета от 13 юни 2024 г. за установяване на хармонизирани правила относно изкуствения интелект и за изменение на регламенти (ЕО) № 300/2008, (ЕС) № 167/2013, (ЕС) № 168/2013, (ЕС) 2018/858, (ЕС) 2018/1139 и (ЕС) 2019/2144 и директиви 2014/90/ЕС, (ЕС) 2016/797 и (ЕС) 2020/1828 (Акт за изкуствения интелект) (Текст от значение за ЕИП); ELI: <http://data.europa.eu/eli/reg/2024/1689/oj>.

⁽³¹⁾ В съответствие по-специално с член 10, параграф 1, буква ч) и член 66 от Регламента за Frontex.

Ще бъдат необходими **подход, обхващащ всички нива на управление**, и координирани усилия между различните правителствени ведомства и агенции както на равнището на Съюза, така и на равнището на държавите членки. Така следва да се гарантира междуведомствено сътрудничество, като се насърчава взаимно подкрепящо и последователно прилагане на политиките във всички сектори и равнища на управление, включително на регионално и местно равнище.

Съдебната система трябва да бъде адекватно обезпечена с ресурси и обучена относно реформите с цел доброто функциониране на цялостната система за миграция и убежище. Особено важна ще бъде безпроблемната координация между административната обработка на молбите за предоставяне на убежище и съдебната система. Чрез подходящо интегриране на административните структури, системите за съдебен надзор и каналите за комуникация административните и съдебните органи могат да ускорят процесите и да сведат до минимум затрудненията.

Подготвеността и планирането на действия при извънредни ситуации са от решаващо значение за по-ефективното управление на миграцията чрез по-добро предвиждане на възникващите ситуации. Комисията укрепва капацитета си за изготвяне на прогнози и сценарии за бъдещи пристигания и молби за международна закрила и разработва капацитет за прогнозиране, който може да подпомогне оперативните решения и решенията в областта на политиката, както и подготвеността, плановете за извънредни ситуации и устойчивостта на държавите членки⁽³²⁾.

Една модерна система за предоставяне на убежище следва също така да се ползва от **новите тенденции в технологиите**. До края на петгодишния период, обхванат от настоящата стратегия, държавите членки следва да могат да провеждат своите процедури за предоставяне на убежище, като използват цифровизирани системи за управление на случаите, а новите инструменти с ИИ следва да могат да предоставят необходимата подкрепа за ускоряване на процедурите, като се спазват изискванията на Акта на ЕС за изкуствения интелект.

Прилагане на Пакта и гарантиране, че правилата са подходящи за целта

Изпълнението на Пакта е многостранен процес, който включва множество участници, за да се превърне големият набор от законодателни актове в оперативна реалност. То ще продължи да е стратегически приоритет през следващите пет години. Този процес включва разглеждане на евентуални допълнителни законодателни адаптации, осигуряване на ресурси за необходимите реформи и осигуряване на пълно практическо привеждане в действие на място на всичките десет градивни елемента, очертани в общия план за изпълнение⁽³³⁾.

Комисията създаде стабилна структура за подкрепа, съставена от 27 екипа по държави, за да подпомага държавите членки и да гарантира съгласуваност в целия

⁽³²⁾ Той ще се основава на глобалното прогнозно проучване на Съвместния изследователски център на Комисията, което ще бъде публикувано през 2026 г.

⁽³³⁾ Съобщение на Комисията до Европейския парламент, Съвета, Европейския икономически и социален комитет и Комитета на регионите „Общ план за изпълнение на Пакта за миграцията и убежището“ [EUR-Lex - 52024DC0251 - BG - EUR-Lex](#).

ЕС⁽³⁴⁾. Бяха предоставени допълнително 3 милиарда евро⁽³⁵⁾ в подкрепа на държавите членки при необходимите реформи за изпълнението на Пакта. Съобразеното с нуждите взаимодействие ще продължи, когато Пактът започне да се прилага изцяло след юни 2026 г. През целия процес Пактът трябва да бъде динамичен и да може да се адаптира към новите и нововъзникващите предизвикателства.

За тази цел през декември 2025 г. Европейският парламент и Съветът постигнаха съгласие по две нови мерки за довършване и допълване на Пакта, с които се изменя понятието „сигурна трета държава“ и се установява списък на Съюза на сигурните държави на произход⁽³⁶⁾. Планираният за 2027 г. преглед на Регламента относно управлението на убежището и миграцията⁽³⁷⁾ и Регламента относно процедурата за убежище⁽³⁸⁾ ще даде възможност за първа оценка на начина, по който новите правила функционират на практика, и на това дали са необходими допълнителни корекции. Новият механизъм за мониторинг на Агенцията на ЕС в областта на убежището (EUAA), който ще стартира през 2026 г., също ще спомогне да се установяват несъответствия и предизвикателства при прилагането на правилата в областта на убежището и приемането и ще бъде взет предвид при този преглед.

Солидарността, наред с отговорността, е един от основните елементи на Пакта. С Регламента относно управлението на убежището и миграцията се предоставя ефективна подкрепа на държавите членки, подложени на миграционен натиск. През ноември 2025 г. Комисията стартира първия годишен цикъл на управление на миграцията, като предостави цялостна картина на положението с убежището, миграцията и приемането в ЕС и определи държавите членки, подложени на миграционен натиск, изложени на риск от миграционен натиск или изправени пред значима миграционна ситуация⁽³⁹⁾. Съветът установи първия **солидарен резерв** за 2026 г.⁽⁴⁰⁾ По-специално чрез работата на координатора на ЕС в областта на солидарността Комисията ще подкрепя държавите членки при прилагането на

⁽³⁴⁾ Освен това Комисията подкрепя десет държави членки чрез Инструмента за техническа подкрепа (ИТП) при изпълнението на Пакта. Държавите членки също така се ползват от партньорското обучение и обмена на добри практики, установени в контекста на ИТП. [Водеща инициатива по ИТП за 2025 г. — Подкрепа за държавите членки при изпълнението на новия Пакт за миграцията и убежището — Европейска комисия.](#)

⁽³⁵⁾ Тази сума се разпределя в допълнение към първоначално планираните финансови ресурси, които ще бъдат разпределени на държавите членки чрез финансовите инструменти в областта на вътрешните работи за периода 2021—2027 г.

⁽³⁶⁾ Предложение за регламент на Европейския парламент и на Съвета за изменение на Регламент (ЕС) 2024/1348 относно установяването на списък на сигурните държави на произход на равнището на Съюза и Предложение за регламент на Европейския парламент и на Съвета за изменение на Регламент (ЕС) 2024/1348 по отношение на прилагането на института на „сигурна трета държава“; <https://eur-lex.europa.eu/legal-content/BG/TXT/?uri=celex:52025PC0186>; <https://eur-lex.europa.eu/legal-content/BG/TXT/?uri=celex:52025PC0259>.

⁽³⁷⁾ Регламент на Европейския парламент и на Съвета от 14 май 2024 г. относно управлението на убежището и миграцията, за изменение на регламенти (ЕС) 2021/1147 и (ЕС) 2021/1060 и за отмяна на Регламент (ЕС) № 604/2013; https://eur-lex.europa.eu/legal-content/BG/TXT/PDF/?uri=OJ:L_202401351

⁽³⁸⁾ Регламент (ЕС) 2024/1348 на Европейския парламент и на Съвета от 14 май 2024 г. за установяване на обща процедура за международна закрила в Съюза и за отмяна на Директива 2013/32/ЕС.

⁽³⁹⁾ Решение за изпълнение (ЕС) 2025/2323 на Комисията от 11 ноември 2025 г. съгласно член 11 от Регламент (ЕС) 2024/1351 на Европейския парламент и на Съвета; ELI: http://data.europa.eu/eli/dec_impl/2025/2323/oj.

⁽⁴⁰⁾ Решение за изпълнение (ЕС) 2025/2642 на Съвета от 19 декември 2025 г. относно установяването на годишния солидарен резерв за 2026 г., ОВ L, 2025/2642, 23.12.2025 г., ELI: http://data.europa.eu/eli/dec_impl/2025/2642/oj.

солидарния резерв. Комисията следва ежегодно да стартира цикъла на управление на миграцията, за да предоставя ефективна подкрепа на държавите членки, изправени пред натиск, докато Съветът следва да установява годишния солидарен резерв за всяка следваща година.

Установяването на ефективно и стабилно споделяне на отговорността в целия Съюз и намаляването на неразрешените вторични движения на територията му ще продължат да бъдат приоритет. Неразрешените вторични движения подкопават доброто функциониране на Пакта като цяло и оказват значително въздействие върху Шенгенското пространство. Поради това е от първостепенно значение да се подобри съществуващото положение и да се противодейства на неразрешените вторични движения. Законодателните инструменти на Пакта включват няколко силни мерки за тази цел, по-специално задължението за скрининг на всички мигранти, пристигащи незаконно, и за регистриране на всички кандидати за международна закрила в обновената система Евродак, задължителните процедури на границата за предоставяне на убежище и за връщане, по-строги правила за противодействие на укриването, по-големи възможности за ограничаване на материалните условия на приемане, например когато кандидатът се е укривал от държавата членка, компетентна за него, или в други случаи на неоказване на съдействие. Ефективните прехвърляния са от първостепенно значение за доброто функциониране и надеждността на общата европейска система за убежище, както и за ограничаването на неразрешените вторични движения между държавите членки. С Пакта се създава по-бърза и по-предвидима система за прехвърляне на лица към компетентната държава членка. За тази цел през 2026 г. ЕУАА ще проучи как най-добре да подкрепи тези реформи. Освен това Комисията планира, ако е необходимо, да проучи допълнително потенциалното въздействие на различните политики за приемане в ЕС върху движението на мигранти както към, така и в рамките на ЕС.

Модернизирани процедури за предоставяне на убежище чрез цифровизация и използване на ИИ

Едно от основните подобрения, въведени с Пакта, е повишената ефективност на процедурите. В една област с много различни участници от административните структури и съдебната система новите технологични решения могат да спомогнат за преодоляване на пречките, намаляване на административната тежест и улесняване на сътрудничеството и обмена на информация между националните органи, с агенциите на ЕС и между държавите членки.

Поради това ще е приоритет да се осигурят интегрирани системи за управление на случаите и интелигентни цифрови инструменти за органите в областта на миграцията. Комисията планира да проучи от 2026 г. осъществимостта на специално **предложение за цифровизация в областта на убежището**, включително с оглед на изготвянето на такова предложение в областта на връщането. За тази цел ще бъде създадена експертна група, която да се консултира с държавите членки относно най-добрия начин за постигане на напредък, що се отнася до разработването на цифрови системи за управление на случаите в областта на убежището, интегриращи процедурите за скрининг, предоставяне на убежище, приемане и прехвърляне⁽⁴¹⁾. Въз основа на това Комисията планира да набележи следващите стъпки в подкрепа на усилията на държавите членки в тази област. От 2026 г. нататък усилията ще се съсредоточат и върху превръщането на DubliNet — системата за обмен на

⁽⁴¹⁾ Комисията вече даде ход на външно проучване относно цифровизацията и оперативната интеграция на системите за управление на случаите в областта на убежището, приемането, дъблинския механизъм и връщането, за да оцени настоящото положение в държавите членки и добавената стойност на действията на Съюза в тази област.

информация съгласно Регламента относно управлението на убежището и миграцията — в по-ефективен и технически усъвършенстван инструмент за подпомагане на държавите членки при провеждането на процедурите съгласно посочения регламент.

Освен това новите технологии предлагат нови и все още непроучени възможности за намаляване на административната тежест, опростяване на процесите и вземане на качествени решения за предоставяне на убежище. **ИИ** би могъл да предложи на националните органи инструментите за реализиране на тези възможности. Например в областта на устния превод, писмения превод и транскрипцията или събирането и анализа на информация за държавата на произход, както и във връзка с управлението на случаите и оптимизирането на работния процес, или предварителната проверка дали заявленията са били надлежно попълнени. При тези дейности биха могли да се използват резултатите от финансираните от ЕС европейски научни изследвания и иновации в областта на миграцията⁽⁴²⁾. За да се постигне напредък в тази област, в съответствие с действащите регулаторни изисквания, през 2026 г. Комисията ще създаде **Форум по въпросите на ИИ в областта на миграцията**, за да се проучи как най-добре да се използват инструментите с ИИ в областта на убежището, миграцията и управлението на границите, да се определят възможните приложения на ИИ и да се изготви оперативен план за конкретното въвеждане на такива нови инструменти. Тази дейност ще се основава и на насоките, които Комисията планира да представи през 2026 г. относно класифицирането на високорисковите системи с ИИ⁽⁴³⁾.

Предоставяне на подкрепа на разселените лица от Украйна

Предоставянето на **временна закрила на хората, бягащи от руската агресивна война срещу Украйна**, продължава да бъде приоритет за Съюза и държавите членки. Бъдещето на Украйна и бъдещето на ЕС са взаимно свързани чрез общата ни сигурност, икономическите връзки между нас, но също така и връзките между хората, които се изграждат в този период. ЕС остава ангажиран да продължи да подкрепя Украйна по пътя ѝ към присъединяване към ЕС.

За да се постигне напредък в **по-дългосрочна перспектива**, като същевременно се вземе предвид крайно нестабилната ситуация, е необходимо да се очертае път към продължаване на законното пребиваване и да се улесни приобщаването на украинците в приемащите общества, като едновременно с това се подкрепят онези, които желаят да се завърнат у дома, когато условията позволяват това. Този преход трябва да бъде постепенен и предвидим, за да се подкрепи възстановяването на Украйна. С приетата през септември 2025 г. Препоръка на Съвета относно координиран подход за преход към прекратяване на режима на временна закрила за разселени лица от Украйна⁽⁴⁴⁾ се осигурява основата за следващите стъпки. За напредък по привеждането в действие на препоръката се работи в рамките на различни форуми с държавите членки, украинските власти и международните организации⁽⁴⁵⁾.

⁽⁴²⁾ Финансирани от ЕС научни изследвания и иновации в областта на миграцията: https://research-and-innovation.ec.europa.eu/research-area/social-sciences-and-humanities/migration-and-mobility_en?prefLang=bg.

⁽⁴³⁾ Член 6 от Регламент (ЕС) 2024/1689; <https://eur-lex.europa.eu/eli/reg/2024/1689/oj/bul>

⁽⁴⁴⁾ Препоръка на Съвета от 16 септември 2025 г. относно координиран подход за преход към прекратяване на режима на временна закрила за разселени лица от Украйна, ELI: <http://data.europa.eu/eli/C/2025/5129/oj>.

⁽⁴⁵⁾ Включително с подкрепата на специалния пратеник за украинците в ЕС, който работи с държавите членки и с Украйна.

Тъй като подкрепата за разселените лица от Украйна е първият случай на задействане на **Директивата за временната закрила** от 2001 г., ЕС ще трябва да извлече поуки от повече от четири години временна закрила, за да осигури база за евентуални бъдещи мерки.

5. ПО-ЕФЕКТИВНО ВРЪЩАНЕ И ОБРАТНО ПРИЕМАНЕ

Бързото, ефективно и достойно връщане и обратно приемане на незаконно пребиваващи граждани на трети държави е **абсолютно необходимо за осигуряване на интегритета на нашите системи за миграция и убежище**. Понастоящем само около една четвърт от мигрантите, на които е постановено да напуснат Съюза, действително го напускат, макар да са налице разлики между държавите членки. Спешно трябва да се повиши ефективността на връщанията, за да се възпре незаконната миграция и да се гарантират доброто функциониране и интегритетът на системата за миграция и убежище.

През следващите пет години ЕС трябва да положи всички усилия за изграждането на **всеобхватна обща европейска система за връщане**. Някои държави членки вече постигнаха значителен напредък в повишаването на ефективността на своите процедури за връщане. След като бъде приет, предложеният Регламент относно връщането⁽⁴⁶⁾ ще осигури нова правна рамка с по-бързи, опростени и по-ефективни процедури за връщане в целия Съюз, които зачитат основните права и международните задължения, и по-специално принципа на забрана за връщане.

За да е ефективно връщането, **третите държави трябва да участват в пълна степен** и да спазват международното задължение за обратно приемане на собствените си граждани. ЕС следва да развие и използва всички лостове и стимули, с които разполага, включително инструменти за обратно приемане, инструменти за финансиране, визова и търговска политика, за да насърчи по-тясното сътрудничество в сферата на обратното приемане като част от дипломатическите си усилия в областта на миграцията, насочени към трети държави. Същевременно държавите членки трябва да предприемат задълбочени и своевременни последващи действия във връзка със заповедите за връщане, като изискват, когато е необходимо, третите държави да потвърдят гражданството на подлежащото на връщане лице и да му предоставят документи за пътуване.

Създаване на обща европейска система за връщане

С Пакта се въвеждат няколко новости и подобрения в управлението на убежището и миграцията. Що се отнася до връщането, новата правна рамка, въведена с Пакта, ще запълни правните пропуски между убежището и връщането, като ще гарантира непосредствена връзка при издаването на решенията за връщане и решенията за отказ за предоставяне на убежище. Това ще увеличи значително скоростта на връщанията, като ще намали възможностите за укриване и по този начин ще се избегнат дълги периоди на несигурност както за подлежащите на връщане лица, така и за националните органи.

⁽⁴⁶⁾ Предложение за Регламент на Европейския парламент и на Съвета за създаване на обща система за връщане на граждани на трети държави, които пребивават незаконно на територията на Съюза, и за отмяна на Директива 2008/115/ЕО на Европейския парламент и на Съвета, Директива 2001/40/ЕО на Съвета и Решение 2004/191/ЕО на Съвета; <https://eur-lex.europa.eu/legal-content/BG/TXT/?uri=celex:52025PC0101>.

Освен това със задължителната процедура на границата за връщане⁽⁴⁷⁾ отхвърлените кандидати за международна закрила ще биват връщани много по-бързо, директно от външните граници и в 12-седмичния срок, установен с новите правила. Комисията ще постави силен акцент върху гарантирането на ефективното прилагане на новите процедури на границата, като за тази цел работи в тясно сътрудничество с държавите членки, Frontex и държавите партньори. Тя също така ще обръща особено внимание на сътрудничеството в областта на обратното приемане в контекста на задължителната процедура на границата, когато в бъдеще изготвя докладите по член 25а от Визовия кодекс.

Въз основа на тези подобрения приоритетът за следващите пет години е разработването в пълна степен на **обща европейска система за връщане** в съответствие с предложението на Комисията от март 2025 г. за регламент за създаване на обща европейска система за връщане⁽⁴⁸⁾. Предложеният регламент дава по-осезаемо европейско измерение на връщането с въвеждането на европейска заповед за връщане, като полага основата за взаимно признаване на решенията за връщане, така че правилата на ЕС да не могат да бъдат заобикаляни чрез незаконно движение от една държава членка към друга. Предложеният регламент спомага за опростяването и ефективността чрез рационализиране на вътрешните процеси, изясняване на правата и задълженията на подлежащите на връщане лица, като например задължението да сътрудничат по време на процедурата за връщане, намаляване на риска от укриване и неразрешени вторични движения и премахване на правните пропуски между процедурите за връщане в рамките на ЕС и дейностите по обратно приемане, насочени към трети държави. Връщането на лица, представляващи заплаха за сигурността, също ще бъде ускорено. В предложения регламент се определят и правилата и гаранциите за създаване на „центрове за връщане“ извън Съюза, които биха могли да предложат нови решения за връщането на лица, които са задължени да напуснат ЕС. Бързото приключване на преговорите по Регламента относно връщането е важно, за да може общата европейска система за връщане да се превърне в реалност през следващите години.

През 2026 г. Комисията също така ще представи законодателно предложение относно **цифровизацията на връщането** с оглед на разработването на цифрови системи за управление на случаите в тази област. Това допълнително ще допринесе за намаляване на административното натоварване на националните органи и за опростяване и автоматизиране на процесите. Предложението има за цел също така да разгледа възможността за възлагане на по-големи отговорности на агенциите на ЕС, като Frontex и eu-LISA, във връзка с цифровите системи за управление на случаите.

Успоредно с подсилването на новата правна рамка са необходими мерки за **подобряване на процесите на връщане на оперативно равнище**.

Координаторът по въпросите на връщането, подпомаган от Мрежата на високо равнище по въпросите на връщането, ще проучи нови идеи и ще разработи практики, свързани с конкретни предизвикателства, като например връщането на граждани на

⁽⁴⁷⁾ Регламент на Европейския парламент и на Съвета от 14 май 2024 г. за установяване на процедура на границата за връщане и за изменение на Регламент (ЕС) 2021/1148. ELI: <http://data.europa.eu/eli/reg/2024/1349/oj>.

⁽⁴⁸⁾ Предложение за Регламент на Европейския парламент и на Съвета за създаване на обща система за връщане на граждани на трети държави, които пребивават незаконно на територията на Съюза, и за отмяна на Директива 2008/115/ЕО на Европейския парламент и на Съвета, Директива 2001/40/ЕО на Съвета и Решение 2004/191/ЕО на Съвета; [EUR-Lex - 52025PC0101 - BG - EUR-Lex](#).

трети държави, които са преминали през процедурата на границата за връщане, онези, които представляват заплаха за сигурността, или връщането на непридружени ненавършили пълнолетие лица, в съответствие с правото на ЕС и висшия интерес на детето. Съответно съвместната работа с органите на държавите членки ще продължи да оптимизира използването на наличните ресурси и да използва всички съществуващи инструменти за ускоряване на връщанията. За тази цел Комисията, заедно с държавите членки, ще продължи да разработва практически инициативи съвместно с трети държави и на тяхна територия.

При предстоящото преразглеждане на **Регламента за Frontex** през 2026 г. ще бъде проучена и възможността да бъде засилена оперативната роля на агенцията в областта на връщането както в рамките на ЕС, така и извън него. В момента се обмисля възможността за подпомагане на връщанията от трета държава в друга трета държава, при спазване на ясни условия и правни гаранции, засилване на доброволното връщане и реинтеграцията, както и варианти за подобряване на управлението на агенцията в тази област в подкрепа на стратегическите приоритети на ЕС.

Комисията, заедно с Frontex, също така предприема стъпки за подобряване и рационализиране на събирането на данни относно връщането с цел подобряване на **картината на състоянието** относно връщането, което ще даде възможност за по-добро планиране на ресурсите и инструментите.

Подобряване на обратното приемане от трети държави

Сътрудничеството в областта на обратното приемане от държавите на произход на мигрантите е необходимо за успешното връщане и за ефективното управление на миграцията и е друг ключов компонент на общата европейска система за връщане. Обратното приемане на собствени граждани е задължение съгласно международното обичайно право, на чиято основа се градят споразуменията и договореностите на ЕС за обратното приемане и споразуменията за партньорство (например споразуменията за партньорство и сътрудничество) с трети държави, както и многостранните правни рамки (например Споразумението от Самоа с държавите от Африка, Карибите и Тихоокеанския басейн).

В това отношение подобряването на сътрудничеството във връзка с обратното приемане остава ключов приоритет на дипломатията на ЕС в областта на миграцията. Комисията, в тясно сътрудничество с държавите членки, редовно наблюдава сътрудничеството при обратното приемане в рамките на съществуващите двустранни и многостранни инструменти за обратното приемане и чрез годишната оценка на сътрудничеството при обратното приемане съгласно член 25а от Визовия кодекс⁽⁴⁹⁾. Съюзът трябва да използва и укрепи своя инструментариум, за да насърчи сътрудничеството в тази област в съответствие с многократните призови на лидерите на ЕС за използване на всички средства и инструменти на политиката за подобряване на връщането и обратното приемане. Ефективното прилагане на 24-те съществуващи **споразумения и договорености на ЕС** за обратното приемане с трети

⁽⁴⁹⁾ Регламент (ЕО) № 810/2009 на Европейския парламент и на Съвета от 13 юли 2009 г. за създаване на Визов кодекс на Общността (Визов кодекс); <https://eur-lex.europa.eu/eli/reg/2009/810/oj/eng>.

държави⁽⁵⁰⁾), както и пълното зачитане и прилагане на задълженията, залегнали в международните споразумения, сключени от ЕС, трябва да останат приоритет.

За да се увеличи максимално сътрудничеството на Съюза с трети държави и да се гарантира ефективен стратегически подход към преговорите, Комисията ще работи с държавите членки за по-нататъшното засилване на обмена на информация в тази област. Този обмен следва да включва размисъл относно най-добрия начин да се изпълнят текущите мандати за преговори за споразумения за обратно приемане. Текущите преговори за обратно приемане трябва да приключат бързо, а там, където има добавена стойност на равнище ЕС, следва да стартират нови преговори. Споразумението от Самоа също предоставя ясна рамка за изпълнението на задълженията за обратно приемане, като припомня задължението на всички страни да приемат обратно собствените си граждани. При необходимост неговото изпълнение ще бъде наблюдавано и подпомагано с конкретно взаимодействие. Когато е целесъобразно, Комисията ще се стреми да постигне договорености с международните партньори за установяване на стандартни оперативни процедури за обратно приемане на собствени граждани и за премахване на пречките, възпрепятстващи сътрудничеството с тези партньори.

За да се постигне конкретен напредък в сътрудничеството по обратното приемане в рамките на дипломатията в областта на миграцията, Комисията, върховният представител и държавите членки трябва да мобилизират **необходимите стимули и лостове**, като използват всички съответни политики, механизми и инструменти на ЕС.

Справяне с трудния контекст

Някои ситуации, свързани с конкретни трети държави, заслужават по-голямо внимание. В тази връзка **Сирия** все още е изправена пред значителни политически предизвикателства и предизвикателства, свързани със сигурността, хуманитарната ситуация и развитието. ЕС подкрепя мирния и приобщаващ ръководен от Сирия политически преход, както и социално-икономическото възстановяване, за да се предотврати възобновяването на насилието. Комисията работи с ВКБООН в подкрепа на доброволното връщане и устойчивата реинтеграция на подлежащите на връщане лица. Освен това Комисията издаде насоки за кратки посещения на място за ползващите се от международна закрила в ЕС сирийци, които биха желали да се завърнат в Сирия. Frontex също възобнови подкрепата за операции по връщане и реинтеграция на сирийци.

Освен това Комисията работи за осигуряване на координация на равнище ЕС, що се отнася до положението на живеещите в ЕС афганистанци. За тази цел Комисията работи на техническо равнище с фактически управляващите органи на **Афганистан** за евентуалното връщане и обратно приемане на афганистански граждани, пребиваващи незаконно в ЕС, особено онези, които са извършили престъпления или представляват риск за сигурността, в съответствие с правото на ЕС и международните задължения, сред които пълното зачитане на принципа на забрана за връщане. Комисията работи в тясно сътрудничество с държавите членки и разчита

⁽⁵⁰⁾ ЕС е сключил споразумения за обратно приемане с Хонконг, Макао, Шри Ланка, Албания, Русия, Украйна, Северна Македония, Босна и Херцеговина, Черна гора, Сърбия, Молдова, Пакистан, Грузия, Армения, Азербайджан, Турция, Кабо Верде, Беларус, както и договорености за обратно приемане с Афганистан, Гамбия, Гвинея, Бангладеш, Етиопия и Кот д'Ивоар. Задължения за обратно приемане на собствени граждани са залегнали и в други международни инструменти, включително споразуменията за партньорство и сътрудничество (СПС) и Споразумението от Самоа със 77 държави от Африка, Карибите и Тихоокеанския басейн.

и на подкрепата на Frontex за доброволното връщане чрез Програмата на ЕС за реинтеграция.

6. МОБИЛНОСТ НА РАБОТНАТА СИЛА И НА ТАЛАНТИТЕ ЗА ПОВИШАВАНЕ НА КОНКУРЕНТОСПОСОБНОСТТА

През следващите години недостигът на умения и работна ръка, дължащ се и на демографската динамика, вероятно ще изостри нарастващите нужди на нашия **пазар на труда** в много ключови сектори и — в различна степен — в целия Съюз⁽⁵¹⁾. Ще продължи да нараства търсенето в ключови области, които са от съществено значение за икономиката на ЕС и благосъстоянието на гражданите, като се започне от авангардни области като ИИ и се стигне до грижите за най-малките и най-възрастните сред нас. По-линия на наскоро приетия **резерв на ЕС от таланти** вече са набелязани 42 професии, в които ЕС е изправен пред недостиг на работна ръка и умения, ограничаващ европейския икономически потенциал, и в които мобилността на работната сила и на талантите може да има важен принос.

Съюзът на уменията⁽⁵²⁾ отговаря на нуждата от привличане и задържане на таланти от трети държави, като допълва мерките за активиране и повишаване на квалификацията на местната работна сила, включително на гражданите на трети държави, които вече пребивават в Съюза. Мобилността на работната сила и на талантите е част от икономическия модел на ЕС, като укрепва неговата **конкурентоспособност**, дава отговор на демографските и свързаните с уменията предизвикателства⁽⁵³⁾ и способства за иновациите.

През следващите пет години ЕС следва да се стреми да се превърне в най-привлекателното място в световната надпревара за таланти и да осигури квалифицирана работна сила, като се започне от новаторите, движещи технологичния напредък, и се стигне до работниците, предоставящи основни услуги за полагане на грижи. За тази цел трябва да **засилим сътрудничеството си с държавите партньори**, като използваме мобилността на работната сила и на талантите като инструмент както за дипломатията в областта на миграцията, така и за всеобхватните дипломатически и икономически отношения с партньорите, и като стартираме нови и иновативни инициативи на равнището на Съюза, в сътрудничество с държавите членки, за да привлечем работници, които са обучени и подготвени за нашия пазар на труда.

Същевременно привличането на работна ръка и таланти трябва да бъде допълнено от **способността за задържането им**. За тази цел Съюзът се нуждае от социално-икономическа среда, която не само може да улесни интеграцията на чуждестранните работници на пазара на труда, но и да им даде възможност да се интегрират и да допринасят за нашите общества.

Мобилността на работната сила и на талантите като инструмент на дипломатията в областта на миграцията

⁽⁵¹⁾ Съобщение на Комисията до Европейския парламент, Съвета, Европейския икономически и социален комитет и Комитета на регионите „Оптимално използване на талантите в регионите на Европа“, [EUR-Lex - 52023DC0032 - BG - EUR-Lex](#).

⁽⁵²⁾ Съобщение на Комисията до Европейския парламент, Съвета, Европейския икономически социален комитет и Комитета на регионите „Съюз на уменията“, [EUR-Lex - 52025DC0090 - BG - EUR-Lex](#).

⁽⁵³⁾ Съобщение на Комисията до Европейския парламент, Съвета, Европейския икономически и социален комитет и Комитета на регионите „Демографските промени в Европа: инструментариум за действие“, [EUR-Lex - 52023DC0577 - BG - EUR-Lex](#).

Привличането и мобилността на работната сила и на талантите, както и възможностите за образование, професионално образование и обучение, трябва да станат стратегически елемент в нашите всеобхватни отношения с държавите партньори. Разширяването на съществуващите **партньорства в подкрепа на талантите** с Мароко, Тунис, Египет, Пакистан и Бангладеш и стартирането на нови партньорства представлява само първа стъпка.

Отвъд партньорствата в подкрепа на талантите ЕС трябва да обедини приоритетите за конкурентоспособност в контекста на **всеобхватното ни сътрудничество с държавите партньори**, като следва курса, начертан от Пакта за Средиземноморието. В тази връзка от 2026 г. Комисията ще стартира пилотно European Legal Gateway Office в Индия в сектора на информационните и комуникационните технологии. Това ще бъде център за обслужване на едно гише, който ще предоставя подкрепа на кандидатите от Индия за трудова мобилност към ЕС. Въз основа на извлечените от този пилотен проект поуки Комисията планира да приложи концепцията за European Legal Gateway Office и в други сектори и други държави партньори, включително държави, участващи в партньорство в подкрепа на талантите, в допълнение към резерва на ЕС от таланти и като се отчитат стратегическите интереси на ЕС. По-нататъшното сътрудничество в областта на мобилността на талантите следва да се насърчава и в контекста на стратегията за Global Gateway.

Съюзът и държавите партньори имат общ интерес да насърчават трудовата мобилност. При все това подготвянето на работниците от трети държави за навлизане на европейския пазар на труда и тяхната интеграция в нашите общества е сложно начинание, което изисква инвестиции и усилия и от двете страни. За да се стимулира базата от умения на хората, които биха могли да дойдат да работят и живеят в Съюза, и като се разгледат моделите за споделяне на разходите и риска с частния сектор, Комисията ще подкрепя **обучението и дейностите преди заминаването** за търсещите работа лица от трети държави, като ще следи за това дали те притежават съответно необходимите технически, професионални, езикови и културни умения, включително в рамките на предстоящата европейска стратегия за професионално образование и обучение.

Комисията също така ще включи по-тясно **промишлеността и социалните партньори в ЕС** в разработването и изпълнението на насочените към трети държави инициативи, тъй като те най-добре познават уменията, от които се нуждаят, и са основните бенефициери на политиките за мобилност на талантите. Комисията възнамерява да използва съществуващите форуми, като например Платформата за трудова миграция, секторните комитети за социален диалог, Промисления форум и Форума на европейското научноизследователско пространство, за да засили ангажираността на промишлеността и работодателите по отношение на привличането на таланти.

Резервът на ЕС от таланти⁽⁵⁴⁾ — първият инструмент на равнището на ЕС, който дава възможност за намиране на съответствия между работодатели от ЕС и заинтересовани търсещи работа лица от държави извън ЕС в конкретни сектори — ще бъде от ключово значение за справяне с недостига на работна ръка и умения, както и за подобряване на сътрудничеството с държавите партньори в дългосрочен план. Комисията отрежда приоритет на разработването на информационната платформа, за да може Резервът от таланти да бъде въведен и да започне да

⁽⁵⁴⁾ „Изберете Европа: продължете научната си кариера в ЕС“, https://commission.europa.eu/topics/research-and-innovation/choose-europe_bg

функционира през 2027 г. За да се реализира пълният му потенциал, от съществено значение ще бъдат ранната ангажираност и участието от страна на държавите членки.

Правна рамка, подходяща за мобилност на работната сила и на талантите

Инициативата „Изберете Европа“⁽⁵⁵⁾ рекламира ЕС като дестинация за висококвалифицирани специалисти. Тя изтъква как ЕС предлага идеална среда за таланти от целия свят за постигането на напредък в научните изследвания и иновациите.

Същевременно **правната рамка за мобилност на работната сила и на талантите** към ЕС остава фрагментирана, като за талантите по света е трудно да се ориентират предвид сложното взаимодействие между правната рамка на ЕС и националните правни рамки⁽⁵⁶⁾.

Това не съответства на амбициите на ЕС. Ще трябва да се проучат възможностите за **опростяване и ускоряване** на процесите за привличане на граждани на трети държави с голям потенциал за иновации, като научни изследователи, студенти, квалифицирани работници, основатели на стартиращи предприятия или иновативни предприемачи, както и необходимите работници в професии с недостиг на работна ръка в сектори като полагането на грижи, здравеопазването, туризма или строителството. В Стратегията за визите⁽⁵⁷⁾, приета заедно с настоящата стратегия, бяха набелязани нови начини да се подобри функционирането на съществуващата рамка за привличане на таланти, включително чрез финансиране и чрез Препоръката на Комисията относно привличането на таланти за иновации⁽⁵⁸⁾, и да се разгледат възможностите за опростяване и по-добро прилагане на правната рамка.

Освен това една от основните пречки пред привличането на таланти са трудностите, свързани с **признаването и валидирането на квалификациите и уменията на гражданите на трети държави**. Препоръката на Комисията от 2023 г. относно признаването на квалификациите на граждани на трети държави⁽⁵⁹⁾ имаше за цел да улесни националните процеси на признаване. На практика обаче тези процеси често остават продължителни, трудни и разпокъсани в целия ЕС и поради това не са съвместими с динамичната икономическа среда и необходимостта от бързо преодоляване на недостига на работна ръка, пред който са изправени европейските предприятия. За да се премахне тази пречка, като част от Пакета за справедлива трудова мобилност от 2026 г. Комисията ще стартира инициатива за преносимост на уменията, която ще включва евентуални нови правила за признаване и валидиране на квалификациите и уменията, като по този начин процедурите ще бъдат ускорени, като същевременно ще се запазят стандартите за качество, очаквани на европейския пазар.

⁽⁵⁶⁾ Правилата на ЕС обхващат условията за влизане и пребиваване на определени категории работници (висококвалифицирани работници, сезонни работници и лица, преместени при вътрешнокорпоративен трансфер), студенти и научни работници, правото на събиране на семейството и „дългосрочно пребиваване“. Правото на ЕС също така определя единна процедура — и единно разрешение — за работници от държави извън ЕС, допуснати съгласно националните схеми на държавите членки. Понастоящем правото на ЕС не обхваща други категории трудови мигранти, нито самостоятелно заетите лица.

⁽⁵⁷⁾ COM(2026) 43.

⁽⁵⁸⁾ C(2026) 462.

⁽⁵⁹⁾ Препоръка (ЕС) 2023/2611 на Комисията от 15 ноември 2023 г. относно признаването на квалификациите на граждани на трети държави, C/2023/7700, ОВ L, 2023/2611, 24.11.2023 г., ELI: <http://data.europa.eu/eli/reco/2023/2611/oj>.

За да се използва потенциалът на **определянето на необходимите умения**, в допълнение към точната и навременна информация относно уменията и положението на пазара на труда в ЕС и неговите държави членки и въз основа на опита на Европейската обсерватория за определяне на необходимите умения е необходима актуализирана информация относно положението на пазара на труда в държавите партньори, включително относно техните рамки за умения и квалификации, така че да се даде възможност за сравнение с уменията и квалификациите в ЕС. За тази цел Комисията планира да задълбочи допълнително сътрудничеството си с Европейската фондация за обучение (ETF) относно картографирането и сравняването на уменията и квалификациите в държавите, участващи в партньорства в подкрепа на талантите, и други държави.

Борба с незаконното наемане на работа, злоупотребите и експлоатацията

Европа трябва да привлича таланти, но същевременно трябва и да засили борбата си срещу незаконното наемане на работа и злоупотребите с работници от трети държави в ЕС. Незаконното наемане на работа и неразрешеният труд, които често са свързани и с експлоатация на труда, са сред **основните двигатели на незаконната миграция** и за справянето с тях трябва да се предприемат по-ефективни действия, особено в секторите, които в по-голяма степен са изложени на тези рискове. Отвореността на Съюза за привличане и задържане на таланти следва да върви ръка за ръка с нулева толерантност към незаконното наемане на работа и експлоатацията на работници мигранти.

През 2026 г. Комисията ще представи състоянието на прилагането на **Директивата за санкциите срещу работодателите**⁽⁶⁰⁾ и при необходимост ще предложи изменения за повишаване на нейната ефективност.

Както се подчертава в пътната карта за качествени работни места⁽⁶¹⁾, работниците от трети държави са засегнати от експлоатация, нарушаване на правилата за безопасни и здравословни условия на труд и неподходящо жилищно настаняване. Трябва да се засилят контролът и инспекциите, за да се откриват и санкционират експлоатиращите работодатели и да се защитят правата на работниците от трети държави. В рамките на **преразглеждането на мандата на Европейския орган по труда (ЕОТ)** през 2026 г. Комисията ще извърши преглед във връзка с това как Органът би могъл да се справи по-добре с предизвикателствата, свързани със злоупотребите с условията на труд на граждани на трети държави.

Успоредно с това по-добрата **работа по прилагането**, включително с подкрепата на засилен мандат на ЕОТ, следва да спомогне да се гарантира, че разпоредбите на правото на ЕС за защита на правата на работниците мигранти, включително Директивата за сезонните работници⁽⁶²⁾, Директивата за санкциите срещу

⁽⁶⁰⁾ Директива 2009/52/ЕО на Европейския парламент и на Съвета от 18 юни 2009 г. за предвиждане на минимални стандарти за санкциите и мерките срещу работодатели на незаконно пребиваващи граждани на трета държава; <https://eur-lex.europa.eu/eli/dir/2009/52/oj/bul>

⁽⁶¹⁾ Съобщение на Комисията до Европейския парламент, Съвета, Европейския икономически и социален комитет и Комитета на регионите „Пътна карта за качествени работни места“, COM(2025)944 final.

⁽⁶²⁾ Директива 2014/36/ЕС на Европейския парламент и на Съвета от 26 февруари 2014 г. относно условията за влизане и престой на граждани на трети държави с цел заетост като сезонни работници.

работодателите⁽⁶³⁾ и преразгледаната Директива за единното разрешение⁽⁶⁴⁾, се транспонират правилно и се прилагат ефективно от държавите членки.

Подобряване на интеграцията на гражданите на трети държави

Интеграцията е както право, така и задължение. В интерес на Съюза е да се гарантира, че мигрантите, идващи в ЕС, могат бързо и активно да допринесат за нашите — а вече и техните — общества, независимо дали са избягали от конфликт, пристигнали са като работници, присъединили са се към близките си роднини или са пристигнали по други законни пътища. Следователно интеграцията е област, в която **подходът, обхващащ всички нива на управление**, е много важен на национално равнище. Тя е от жизненоважно значение за социалното сближаване, но и за конкурентоспособността и икономическата динамика на Европа, като благодарение на нея се използват пълноценно всички умения и таланти. От съществено значение е мигрантите да научат езика на приемащата държава членка, да разбират културата и административните системи, да работят, да плащат данъци и да участват пълноценно в нашите общества, основани на европейските ценности. Общностите на диаспорите и ръководените от мигранти организации са важни участници в подпомагането на процеса на интеграция, който изисква силна ангажираност и желание от страна на мигрантите, както и от страна на приемащите общества. В тази връзка на мигрантите трябва да се предостави истинска възможност за интеграция. Въз основа на всеобхватния и междусекторен подход, установен в Плана за действие относно интеграцията и приобщаването, и на неговия междинен преглед⁽⁶⁵⁾ интеграцията следва да се насърчава на всички равнища на управление и на обществото.

Комисията ще продължи да насърчава **цялостен подход за свързване на усилията във всички политики на ЕС**, и по-специално в областта на регионалното развитие, например с Програмата на ЕС за градовете⁽⁶⁶⁾, Партньорството за приобщаването на мигрантите и бежанците по Програмата за градовете⁽⁶⁷⁾ и предстоящото актуализиране на Плана за действие за селските райони⁽⁶⁸⁾. Що се отнася до заетостта и интеграцията на пазара на труда, гражданите на трети държави продължават да спомагат за стимулиране на растежа в ЕС. Пълният им потенциал на пазара на труда в ЕС остава неоползотворен. Поради това е от решаващо значение службите по заетостта, икономическите и социалните партньори и други участници на пазара на труда да бъдат включени в още по-голяма степен в процесите. За тази

⁽⁶³⁾ Директива 2009/52/ЕО на Европейския парламент и на Съвета от 18 юни 2009 г. за предвиждане на минимални стандарти за санкциите и мерките срещу работодатели на незаконно пребиваващи граждани на трета държава, ОВ L 168, 30.6.2009 г., стр. 24—32.

⁽⁶⁴⁾ Директива (ЕС) 2024/1233 на Европейския парламент и на Съвета от 24 април 2024 г. относно единна процедура за кандидатстване на граждани на трети държави за единно разрешение за пребиваване и работа на територията на държава членка и относно общ набор от права за работници от трети държави, законно пребиваващи в държава членка (преработен текст), PE/93/2023/REV/1, ОВ L, 2024/1233, 30.4.2024 г., ELI: <http://data.europa.eu/eli/dir/2024/1233/oj>

⁽⁶⁵⁾ Съобщение на Комисията до Европейския парламент, Съвета, Европейския икономически и социален комитет и Комитета на регионите „План за действие относно интеграцията и приобщаването за периода 2021—2027 г.“ <https://eur-lex.europa.eu/legal-content/BG/TXT/?uri=CELEX%3A52020DC0758> и Работен документ на службите на Комисията „Междинен преглед на Плана за действие на Комисията относно интеграцията и приобщаването за периода 2021—2027 г.“, <https://eur-lex.europa.eu/legal-content/BG/TXT/?uri=CELEX%3A52025SC0162>.

⁽⁶⁶⁾ https://ec.europa.eu/regional_policy/information-sources/publications/communications/2025/eu-agenda-for-cities-2025_bg

⁽⁶⁷⁾ <https://www.urbanagenda.urban-initiative.eu/>

⁽⁶⁸⁾ https://rural-vision.europa.eu/action-plan_bg

цел непрекъснатият диалог и сътрудничеството с тях ще бъдат в основата на всички усилия по същество за по-тясно съгласуване на политиките в областта на миграцията и пазара на труда и за засилване на приобщаването на мигрантите към пазара на труда.

Това интегриране в политиките на действия в подкрепа на интеграцията и приобщаването на граждани на трети държави следва допълнително да залегне в един по-широк и по-дългосрочен подход, който също така допринася за адекватното управление на националните системи за образование, здравеопазване и жилищно настаняване. **Финансирането от Съюза** следва да подкрепя прилагането в държавите членки на подхода, обхващащ всички равнища на управление, що се отнася до интеграцията, като се предлагат възможности за финансиране на местните и регионалните органи, организациите на гражданското общество и организациите, ръководени от мигранти. Като цяло този по-дългосрочен подход към интеграцията на граждани на трети държави следва да се основава на обмяна, осъществяван в различните свързани с интеграцията мрежи⁽⁶⁹⁾, като продължава работата в контекста на съответните стратегии⁽⁷⁰⁾.

7. СТРАТЕГИЧЕСКО ИЗПОЛЗВАНЕ НА ФИНАНСОВИТЕ РЕСУРСИ И ЗАСИЛВАНЕ НА ОПЕРАТИВНАТА ПОДКРЕПА

В предложението на Комисията за **многогодишната финансова рамка (МФР)** за периода 2028—2034 г. се предвижда значително увеличение на средствата, предназначени за миграцията и убежището и за международното сътрудничество, като същевременно се укрепва възможността на Съюза да използва ефекта на лоста, що се отнася до сътрудничеството по въпросите на миграцията.

Предложението за МФР има за цел да осигури също така и **необходимите финансови средства** в подкрепа на приоритетите, изложени в настоящата стратегия. Предлага се общо за политиките в областта на вътрешните работи да се задели сума в размер на най-малко 81 милиарда евро, за да се подпомогне управлението на миграцията и убежището, да се повиши вътрешната сигурност, да се укрепят границите и да се подсилят визовата политика.

С цел ефективен **контрол и управление на външните граници** и гарантиране на сигурността, в предложението за подкрепа от Съюза за Шенгенското пространство, за европейското интегрирано управление на границите и за общата визова политика размерът на финансовия пакет се определя на 15,4 милиарда евро. Инструментът за управлението на границите и визовата политика (ИУГВП) за програмния период 2021—2027 г. понастоящем предоставя общо 5,97 милиарда евро в подкрепа на европейското интегрирано управление на границите в държавите членки⁽⁷¹⁾. Значителното увеличение на средствата ще даде възможност да се подкрепят приоритетите, определени в настоящата стратегия, в това число цифровизацията на управлението на границите, интегрирането на нови технологични решения, както и оборудването и инфраструктурата.

⁽⁶⁹⁾ Европейска мрежа за интеграция, Експертна група за възгледите на мигрантите в областта на миграцията, убежището и интеграцията, Европейски форум за миграцията.

⁽⁷⁰⁾ Стратегиите за равенство между половете за периода 2020—2025 г. и за равнопоставеност на ЛГБТИК+ за 2026—2030 г., както и стратегията за борба с расизма за периода 2026—2030 г.

⁽⁷¹⁾ Тази сума включва първоначално договорените средства, разпределени за държавите членки, прехвърлените от държавите членки средства от други фондове и допълнителни средства от тематичния механизъм на ИУГВП за държавите членки.

Що се отнася до подкрепата от Съюза в областта на **убежището, миграцията и интеграцията**, Комисията предложи сума в размер на около 12 милиарда евро в сравнение със сумата от 7,84 милиарда евро, които понастоящем са на разположение на държавите членки за програмния период 2021—2027 г.⁽⁷²⁾ за фонд „Убежище, миграция и интеграция“, както и близо 3 милиарда евро за Европейския фонд за регионално развитие за интеграцията на маргинализираните общности, включително на лица с мигрантски произход. Този бюджет има за цел да насърчи солидарността и справедливото разпределение на отговорностите между държавите членки и да подкрепи по-специално по-бързото обработване на молбите за международна закрила, включително по външните граници, по-ефективното връщане, както и привличането на таланти и ранната интеграция на гражданите на трети държави. Като част от плановете за национално и регионално партньорство Европейският социален фонд ще допринесе за подпомагане на социалното приобщаване и социално-икономическата интеграция на гражданите на трети държави.

За следващата МФР подкрепата за държавите членки ще се осъществява съгласно **основан на резултатите подход** в рамките на плановете за национално и регионално партньорство. При изготвянето на своите плановете за национално и регионално партньорство държавите членки следва да гарантират, че финансирането ще бъде насочено към установените предизвикателства в областта на политиката, включително в областта на управлението на убежището и миграцията, връщането и трудовата мобилност.

Освен това предложението за МФР за периода 2028—2034 г. увеличава съгласуваността, последователността и взаимното допълване между вътрешното и външното измерение на политиката. Предложението за **Регламент за „Глобална Европа“**⁽⁷³⁾, с предложен пакет в размер на 200 милиарда евро, бе разработено така, че да съответства на по-стратегически, основан на ценностите и ефективен подход към разширяването и международните партньорства в съответствие със стратегическите интереси на ЕС, включително неговите цели в областта на миграцията. Този по-стратегически подход към използването на средствата следва да бъде отразен и в условията за програмиране и при прилагането на този инструмент, за да се повишат съгласуваността и ефективността. Освен това с предложението на Комисията се засилва стратегическият подход към предоставянето на финансиране, за да се осигурят стимули за засилено сътрудничество в областта на миграцията и обратното приемане.

Съответните **агенции на ЕС**, по-специално Frontex, EUAA, eu-LISA, Европол, Евроюст и Агенцията на Европейския съюз за основните права (FRA), предоставят помощ на държавите членки. Тази помощ включва оперативна и съдебна подкрепа, насоки, обучение или оперативно управление на широкомащабни информационни системи. Това направление на работа се допълва от пряка оперативна подкрепа за държавите членки за по-нататъшно развиване и укрепване на техния капацитет на национално равнище. При все че агенциите вече предоставят ключова подкрепа на държавите членки при управлението на миграцията, следващите пет години ще предоставят възможност да се подсилят инструментите на разположение на

⁽⁷²⁾ Тази сума включва първоначално договорените средства, разпределени за държавите членки, прехвърлените от държавите членки средства от други фондове и допълнителни средства от тематичния механизъм на ФУМИ за държавите членки.

⁽⁷³⁾ Предложение за регламент на Европейския парламент и на Съвета за създаване на инструмент „Глобална Европа“; [EUR-Lex - 52025PC0551 - BG - EUR-Lex](#).

агенциите и подкрепата, която те предоставят на държавите членки при поискване, най-вече с оглед на приважането в действие на Пакта за миграцията и убежището.

Що се отнася до **Frontex**, през 2026 г. Комисията планира да представи, въз основа на оценка на въздействието и след консултации с държавите членки и други заинтересовани страни, преразглеждане на регламента за създаване на агенцията. При изготвянето на предложението Комисията ще проучи как най-добре да се допълнят ресурсите на държавите членки от гледна точка не само на количеството, но и на качеството на задачите, като по този начин ще се допринесе за укрепване на общите граници в съответствие с подхода за интегрирано управление на границите. С предложението биха могли също така да се подсилят правилата, свързани със задачите, разполагането и сътрудничеството с трети държави на Frontex, както и структурата и управлението на агенцията.

EUAA ще продължи да играе важна роля в подпомагането на държавите членки при изпълнението на Пакта, включително чрез насърчаване на сближаването на практиките в областта на убежището и предоставяне на оперативна и техническа подкрепа. Приважането в действие на механизма за мониторинг през 2026 г. също ще бъде важна стъпка напред в подкрепа на оперативното и техническото прилагане от държавите членки на правилата в областта на убежището. За да се гарантира, че агенцията е добре подготвена да изпълнява задачите си, след оценката на мандата на EUAA Комисията ще разгледа евентуалната необходимост от изменение на регламента за създаване на агенцията, включително в подкрепа на външните политики.

eu-LISA — Агенцията на ЕС за управление на широкомащабни информационни системи, ще продължи да бъде от основно значение за осъществяването на цифровата трансформация. По тази причина в предложението за МФР се предвижда значително увеличение на нейните ресурси, за да може агенцията да получи необходимите средства за разработване и въвеждане в експлоатация на всички компоненти на широкомащабните информационни системи, попадащи в обхвата на нейната компетентност.

При преразглеждането на мандата на **Европол** през 2026 г., въз основа на оценка и оценка на въздействието, както и на консултации с държавите членки и съответните заинтересовани страни, ще бъдат разгледани и начините за укрепване на капацитета на агенцията за оперативна, аналитична и технологична подкрепа, за да се даде възможност за ефективно оперативно сътрудничество както във вътрешен план, така и с държавите партньори. С приемането на изменения Регламент за Европол, с който се създава Европейският център за борба с контрабандата на мигранти, Европол ще играе още по-голяма роля в идентифицирането и разбиването на престъпните мрежи, стоящи зад контрабандата на мигранти.

Евроюст изгражда капацитета си за сътрудничество с юрисдикции по целия свят с цел по-ефективна борба с организирани престъпни групи, занимаващи се с контрабанда на мигранти и други престъпления. Споразуменията за съдебно сътрудничество по наказателноправни въпроси, подписани през 2025 г. както с Ливан, така и с Египет, дават добър пример за подражание с други държави партньори.

Освен това, за да се извлече максимална полза от всеобхватния подход към дипломатията в областта на миграцията, следва да се използва по-стратегически **оперативната подкрепа, която агенциите на ЕС** могат да предложат на държавите партньори в съответствие с настоящите или бъдещите си мандати. За да се предложи всеобхватен пакет от мерки за подкрепа на държавите партньори и да се гарантира

съгласувано взаимодействие от страна на Съюза, агенциите на ЕС, в тясно сътрудничество с Комисията, следва да координират по-добре контактите си с държавите партньори, както и свързаните споразумения и работни договорености. Насърчаването и засилването на оперативното сътрудничество на агенциите на ЕС с компетентните национални органи следва да се интегрира в оперативните действия и взаимодействието по линия на дипломатията на ЕС в областта на миграцията.

8. ЗАКЛЮЧЕНИЕ

Тази първа европейска стратегия за управление на убежището и миграцията потвърждава отново решимостта на Съюза да изгради и въведе рамка за миграцията, която е ефективна, основана на права, справедлива, адаптивна и отговаряща на очакванията на гражданите за добре управлявана и ориентирана към бъдещето политика. С нея се подпомага присъствието на един устойчив и решителен Европейски съюз на световната сцена и тя продължава да се адаптира спрямо развитията на континента ни и отвъд него. Тя служи като компас за действията на ЕС, с ясни цели и приоритет на действията, който използва стратегически наличните ресурси и оперативната подкрепа.

Справедливата, твърда и вярна на европейските ценности политика в областта на миграцията и убежището представлява споделена отговорност и изпълнението на настоящата стратегия ще изисква политически ангажимент и тясно сътрудничество между Европейския парламент и Съвета, държавите членки, агенциите на ЕС, международните партньори и другите съответни заинтересовани страни. Комисията разчита на подкрепата на всички участници, за да се постигне напредък по целите на настоящата стратегия, като се работи съвместно за предотвратяване на незаконната миграция и загубата на човешки живот по време на опасни пътувания, да се защитят хората, бягащи от война и преследване, и да се насърчат талантите да дойдат в ЕС с цел повишаване на конкурентоспособността на нашите икономики.